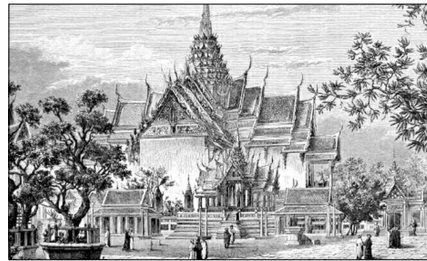

ЗАКУЛІСНЯ ЯЛТИ

ВІД БОРЩЕВА ДО СІАМА

ПОЧАТИ З НУЛЯ

ВИДЕРТИСЯ НА «БАВАРІЮ»

4

6

9

11

№5 (40)

9 лютого 2021 р.

Три горішки, зелені фашисти і «вставай, страна огромная»

«Попелюшка всі ранні праці враз поробила, потім вискочила на хвилюку на матусину могилку, помолилася, квіточки полила й на горіха пильно подивилася: чи не побачить там того чарівного пташка? Смутно їй стало, коли його там не знайшла, й пішла додому, міркуючи: «Добре було б і мені на ті врочистості подивитися, та не можна бідній дівчині кожної неділі мати забави. Дяка тому пташкови й за ту радість, що дав мені минулої неділі».

Василь Королів-Старий.

(Закінчення на стор.3)

Ірина НАЗАРЧУК

Українська антарктична станція «Академік Вернадський» розташована на мисі Марина острова Галіндез за 7 кілометрів від західного узбережжя Антарктичного півострова.

6 лютого 1996 року над британською науковою станцією «Фарадей» на антарктичному острові Галіндез замайорів синьо-жовтий український прапор. На станції змінився власник — Велика Британія передала її Україні. Безкоштовно, точніше за символічний фунт стерлінгів.

Відтоді бере відлік історія наукової станції української — «Академік Вернадський». Відповідно до двостороннього меморандуму, українська сторона брала на себе зобов'язання впродовж 10 років передавати дані певних досліджень до Британської антарктичної служби. Британці залишили всю необхідну апаратуру, а також забезпечили українських колег запасними комплектами екіпування, лижами, спеціальним спорядженням, безліччю всього необхідного для повноцінного життя в крижаній ізоляції.

Напередодні святкової дати — 25-річчя станції «Академік Вернадський» —

Коли Велика Британія вирішила безкоштовно передати Україні свою станцію «Фарадей», держав охочих купити її не бракувало. Чому з-поміж конкурентів було обрано молоду в своїй незалежності та ще й небагату Україну?

Директор Національного антарктичного наукового центру Євген Дикий каже, що Україна

АНТАРКТИДА — потужна лабораторія майбутнього

25-річчя станції «Академік Вернадський»

на той момент мала дві суттєві переваги:

— Першою були (й залишаються донині) наші люди — науковці різних галузей, техніки. 25 років тому їх не треба було навчати з нуля, багато хто мав досвід роботи ще у радянській Антарктиді. Британцям тоді достатньо було фактично віддати ключі від станції й сказати: «Шановні колеги, приступайте, працюйте».

І цю нашу перевагу, на щастя, ми зберегли донині.

А от іншу, на жаль, втратили. Чверть століття тому Україна ще мала власний науково-дослідний флот, в тому числі судна льодового класу.

Тоді, виходило так, складався гарний пазл: флот, люди, і нам дають станцію! Створювалася повна інфраструктура — й логістична, й наукова. Деякі дослідження можна було проводити на станції — з суходолу, інші — у Південному океані навколо Антарктиди.

На превеликий жаль, у 2001–2002 роках відбувся останній рейс українського науково-дослідного судна «Ернст Кренкель» (базувалося в Одесі — ред.). Далі історія розвивалася сумно — всі наші судна льодового класу було або продано за борги, або розпилано на металобрухт.

З того часу щороку ми фрахтуємо іноземне судно, що, звісно,

тягне й додаткові витрати, і зв'язує руки під час досліджень.

Не дивно, що одна з мрій українських полярників — повернутися на станцію «Академік Вернадський» на українському науково-дослідному судні. Немає нічого неможливого — потрібна лише сильна політична воля. Виходом могло би стати придбання «незадорого» криголама в антарктичних експедицій більш багатих країн, для яких він вже застарий, але в наших хороших руках ще послужить. Щодо науково-технічних кадрів — вони є, в Україні виросло нове покоління висококваліфікованих полярників.

— В Антарктиді розташовані понад три десятки наукових станцій. Чому для України є принципово важливим входити до пулу антарктичних країн?

— Тому що Антарктида — континент майбутнього. У тому випадку, звісно, якщо не жити виключно сьогоднішнім, а подумати про дітей та онуків.

Сучасні технологічно розвинені країни інвестують в Антарктиду, яка, з одного боку, є континентом з найбільшими невикористаними запасами копалин, чистої прісної води. Це той ресурс, що скоро — до того все йде! — стане дорожчим за нафту.

Антарктида — це останні 10% площі планети Земля, де ще нічого не видобувається.

З іншого боку, в Антарктиді випробовується така модель відносин між державами, приватними компаніями, окремими людьми в умовах, де жодна з держав немає суверенітету.

От коли Ілон Маск (або хтось інший) вперше висадиться на Марсі, людство опиниться у тій самій правовій ситуації, яка нині відпрацьовується в Антарктиді.

Я би сказав, що Антарктида — потужна лабораторія майбутнього. Країни, що нині працюють у цій «лабораторії», фактично «стовплять» своє майбутнє у засвоєнні ресурсів мінеральних — Антарктики, й біологічних — Південного океану.

Проте є ще й сьогоднішнє. В Антарктиді працює український рибальський флот, податки з якого майже співставні з видатками на утримання станції «Академік Вернадський». Наприклад, Україна входить до п'ятірки держав, що ведуть видобуток антарктичного крило — одного з найперспективніших біологічних ресурсів планети, ринок цього товару зростає шалено.

(Закінчення на стор.2)

МЕНИ НЕ ЗДАЄТЬСЯ

В Україні запустили онлайн-ресурс для постраждалих від домашнього насильства «Мені здається». Історії на сайті публікуються анонімно і діляться за тематикою.

Дописи розподілені на 4 розділи: економічне, фізичне, сексуальне та психологічне насильство. На ресурсі також є телефони гарячих ліній і контакти ресурсів, де можуть надати необхідну допомогу.

За словами правозахисниці та журналістки Ірини Виртосу, на ресурсі можна анонімно написати про свою проблему, виворитися.

«Дослідження кажуть про те, що близько 70% потерпілих навіть не розуміють, що з ними стається сексуальне, фізичне чи психологічне домашнє насильство. Виговоритися, отримати консультацію, почати діяти — це дуже гарна можливість», — каже експертка.

Також вона додала, що в Україні почали більш серйозно ставитися до проблем домашнього насильства.

Укрупнення як порятунок чи завуальований початок кінця?

У Житомирській області звантаженість закладів професійної(професійно-технічної) освіти, що фінансуються за рахунок коштів обласного бюджету, становить менше 50%, а вартість навчання одного учня — майже 60 тисяч гривень.

Про це йдеться у відповіді заступника голови ОДА Віктора Градівського на запит депутата обиради Володимира Нагорняка щодо вжиття заходів для збереження мережі професійно-технічних навчальних закладів, оприлюдненій на офіційному сайті.

Посадовець інформує, що, відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 22.09.2020 №1158 та

№1159, було припинено діяльність професійно-технічного училища №16 м. Коростеня шляхом приєднання до державного навчального закладу «Малинський професійний ліцей» та припинено діяльність Турчинівського та Андрушівського професійних ліцей шляхом приєднання до Коростишівського професійного аграрного ліцею. На базі вищезгаданих закладів створено територіальні відокремлені спеціалізовані відділення, де збережено контингент учнів та перелік професій.

«Щорічно в закладах професійної (професійно-технічної) освіти спостерігається тенденція до зменшення контингенту учнів, що призво-

дить до збільшення вартості підготовки одного учня, яка виникає внаслідок того, що заклади не використовують у повному обсязі свої потужності. Завантаженість закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що фінансуються за рахунок коштів обласного бюджету, в середньому складає 47 відсотків. Вартість навчання одного учня в закладах професійної (професійно-технічної) освіти, які фінансуються з обласного бюджету, в середньому складає 57,7 тисяч гривень. Водночас вартість навчання одного учня в закладах професійної (професійно-технічної) освіти міста Житомира складає близько 35 тисяч гри-

вень, на умовах державного замовлення за професією загальнодержавного значення — 30,2 тисяч гривень», — йдеться у документі.

Зазначається, що укрупнення закладів дає можливість для участі у проектах щодо створення навчально-практичних центрів. Водночас удосконалення мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти не призведе до зменшення контингенту учнів, які навчаються в закладах, а лише має забезпечити більш ефективне використання бюджетних коштів та надання освітньої послуги на більш високому рівні.

ЖИТОМИР.LIFE

© ВСВІП

У Коростені встановили кисневу станцію

У кінці січня біля реанімаційного відділення центральної міської лікарні Коростеня встановили кисневу станцію, яка замінює 250 балонів кисню.

Про це повідомив генеральний директор Коростенської центральної міської лікарні Микола Ходаківський: «Це киснева ємність, яку ми придбали за кошти, виділені «Національною службою здоров'я України». Рідкий кисень закачують у резервуар, а з нього, уже як газ, подають у реанімаційне відділення для хворих на ковід та інших соматичних пацієнтів».

«Всі ми пам'ятаємо, як на початку пандемії медичні заклади в Україні гостро відчували нестачу кисню при лікуванні хворих на COVID-19. Тоді, на початку боротьби з коронавірусом, у Коростенській ЦМЛ було підключено лише 45 кисневих точок, нині їх 180», — додав керівник лікувального закладу.

За матеріалами КОРОСТЕНЬ TODAY.

Християни вважають, що на 40-й день після смерті душа потрапляє або в рай, або в пекло. Буддисти — що в цей день душа перероджується. Але в українській статистиці в цей час померлий ще «обробляється центральними органами Держстату», і його смерть ще не потрапляє в «скрижалі», які фіксують людей, котрі покинули цей бентежний світ.

В Україні померлих рахують, як у давньому Єгипті, раз на рік, — іронізуємо ми в редакції, коли обговорюємо ідеї щодо статей про смертність від коронавірусу. Якщо без сумних жартів, то статистика справді збирається дуже довго. Ми з'ясували деталі, як це відбувається. Під час нашого розслідування ми зрозуміли, що працівники Держстату в Києві слабо орієнтуються в тому, як збирається інформація на низових рівнях.

До того ж дані про загальну смертність і про смертність від COVID-19 в Україні збирають окремо. Тож ми дослідили ці два окремих процеси.

Держстат збиратиме дані швидше... у 2022 році

Збір даних має два великі етапи. Під час першого відбувається

Держстат уповноважений поррахувати колись...

реєстрація та документування актів смерті, на другому — дані обробляють і оприлюднюють.

Хронологія:

Місяць, у якому людина віддала богам душу (звітний місяць), плюс п'ять-сім днів після звітного місяця — органи реєстрації актів цивільного стану (РАЦС)/сільради реєструють акти смерті та документують інформацію щодо них. Потім пересилають отримані дані територіальним органам Міністерства юстиції України.

Не пізніше ніж 10 днів після звітного місяця — територіальні органи Мін'юсту надсилають інформацію територіальним органам Держстату.

Орієнтовно до 28 днів після звітного місяця — пересилання інформації центральним органам Держстату.

До 32 днів після звітного місяця — обробка даних.

До 48 днів після звітного місяця — аналіз даних.

48 день після звітного місяця — оприлюднення інформації.

Надії на пришвидшення збору інформації у Держстаті пов'язують з урядовими планами про запровадження у 2022 році оновленої системи обробки даних демографічної статистики. І рік пандемії, як бачимо, не прискорив ці плани. Правду кажуть, що час вірусу швидший за час бюрократів.

Збір даних МОЗ про смертність від COVID-19

В одній з лікарень ТЕКСТАМ розповіли, що під час розтину слід проводити посмертний тест на COVID-19. Але цю процедуру повсюдно ігнорують. Як зазначають лікарі, по-перше, тести краще витрачати на живих, по-друге — «там і так все ясно».

«У мене всі пацієнти вже з підтвердженням ковідом. Тести проводять чи до шпиталізації, чи одразу після неї. Отже, робити повторний тест небіжчику — не вважаю потрібним», — розповів нашому виданню один із лікарів.

Лікарні надсилають інформацію про померлих від

COVID-19 у другій половині кожного дня до обласної патологоанатомії.

Там ці дані формують і передають до обласного управління охорони здоров'я приблизно о 16:00-17:00.

Обласне управління своєю чергою передає їх до обласного лабораторного центру МОЗ.

Там до 22:00-23:00 формується таблиця з іменами померлих і пересилається до МОЗ у Київ.

Якщо, наприклад, людина померла у понеділок, то інформація про неї надходить у обласний лабораторний центр увечері у вівторок. І лише після цього інформація надходить до Києва. Іноді статистика підбивається за два дні відразу.

Андрій Гарасим, Надя Кельм, Микола Яковенко.

Подяка Галині Харчук за фахові консультації та допомогу під час підготовки цього матеріалу.

Сайт «ТЕКСТИ».

АНТАРКТИДА — потужна лабораторія майбутнього 25-річчя станції «Академік Вернадський»

(Закінчення, початок на стор.1)

5 фактів про першу українську антарктичну експедицію (за матеріалами НАНЦ)

Передова група 1 УАЕ прибула в Антарктиду наприкінці листопада 1995 року, щоб перейняти досвід у британців, навчитися підтримувати життєзабезпечення станції. Наступні чотиріки учасників експедиції дісталися в січні й лютому 1996-го. Для відрядження останньої групи полярників президентський літак виділив Леонід Кучма.

У складі 1 УАЕ були переважно фахівці з досвідом полярних експедицій. Це, наприклад, гляціолог, професор Одеського гідрометеорологічного інституту Леонід Говоруха, який свого часу побував в радянських експедиціях на Землю Франца-Йосифа і в Антарктиду; метеоролог

Олександр Янцелевич — учасник двох радянських антарктичних експедицій, а також відомий мандрівник, фахівець з виживання в екстремальних умовах Сергій Гордієнко, котрий у 1995 році здійснив одиночний піший перехід до Північного полюсу.

За рік роботи першої експедиції антарктичний вітер і негода розшматували історичне знамено, підняте 6 лютого 1996 року. З того часу українські полярники завбачливо привозять з собою на антарктичну станцію кілька українських прапорів.

Колір «парадного» одягу першої команди українських полярників був наближеним до національного синьо-жовтого: темно-сині жилетки та куртки з широкою жовтою смугою. Проте в антарктичних сутінках такі кольори роблять людину непомітною, тому від часів сьомої експедиції

(2002-2003 роки) українські полярники вдягають червоні куртки.

Зателефонувати на «велику землю» перші полярники могли раз на місяць через супутниковий зв'язок. На розмову з рідними був ліміт - 5 хвилин. Хвилина розмови обходилася в 12 доларів, тоді як середня зарплата в Україні в ті роки складала 10 доларів на місяць.

— Ви сказали про значущість Антарктиди для України як держави. А чим вона важлива для вітчизняних науковців?

— Антарктида дає нам унікальне «вікно можливостей». Не емігрувати з країни, залишатися українським вченим, але при цьому брати участь у глобальних світових проектах із дослідження планетарних явищ. Це, скажимо, вивчення процесів глобального потепління, динаміки озонового шару (і так званих озонових дір), взаємодії магнітосфери Землі з близьким космосом. Працюючи в

Антарктиді, українські вчені стають частиною світового наукового процесу.

20 січня з Києва на станцію вирушив сезонний загін науковців і технічних спеціалістів, які продовжать модернізацію станції — першу за той час, як «Академік Вернадський» належить Україні.

Станом на сьогодні, як повідомив Радіо Свобода Євген Дикий, команда українських полярників завершила необхідний двотижневий карантин в Пунта-Аренас (Чилі) — портовому місті просто на березі Магелланової протоки і виходить морем до «Вернадського». Ротація основної експедиції відбудеться наприкінці березня-на початку квітня.

— Як відзначатимуть 25-річчя станції ті, хто нині на «Вернадському»?

— Особливо спойлерити не стану, але великий іменинний торт із 25 свічками буде точно!

Три горішки, зелені фашисти і «вставай, страна огромная»

(Закінчення, початок на стор.1)

Прем'єра стрічки «Три горішки для Попелюшки» відбулася 1 листопада 1973 року в Празі. У багатьох країнах Європи, наприклад, Чехії, Німеччини і Норвегії, цю казку вже більше 30 років традиційно показують по телебаченню на Різдво. Тут немає гарбуза-карети і мишей-коней, тут немає прекрасною хресної Феї, здатної вирішити всі проблеми одним помахом чарівної палички. Але диво відбудеться. Є біла сова з круглими очима і білі голуби, які допомагають впоратися із завданням вредної мачухи, а ще — білий кін з розумними, немов у людини, очима.

Головна героїня казки, Попелюшка — добра, весела і смілива дівчина. Як хлопчисько-шибеник вона відмінно стріляє, бігає по лісах і скаче на улюбленому коні й, звичайно, як усі дівчатка вірить у чудеса, і для їх втілення у неї є три горішки...

Україна теж вірить і чекає дива, але ось минули різдвяні свята, а дива не сталося.

Аж раптом, той, кого мали за нерішучого хлопчика, зробив крок, створив подію, яка стала справжнім суспільним тектонічним зсувом. Власне для цього він і був покликаний на вищу посаду в державі. Розбив три горішки для України, яку зла Московія не відпускає від себе — або залишайся в імперії, або вмири.

В останніх виборчих перегонах один з кандидатів на перше крісло в невеличкому місті на Житомирщині сказав в рекламному інтерв'ю, що був мером під час війни. Чи розуміє кандидат, який до речі програв, що таке війна, якої немає у очолюваному ним ще нещодавно маленькому місті, але яка загрожує майбутньому всієї країни? Чи усвідомлює більшість українців, що ми маємо війну з РФ, гинуть захисники, сини України, і ми прагнемо перемогти ворога, покінчити з війною, повернути окуповані й анексовані території.

Ця війна особлива, на наших будинках не літають ворожі літаки і не кидають смертельний вантаж. Але недарма ця війна отримала назву гібридної, тому що існують інші бомби — інформаційні, вони більш небезпечні, тому що людина залишається живою, але чи залишається вона людиною — велике питання.

Отже, коли напав ворог і нарід постав на захист, відповідно до яких законів діяли добровольчі батальйони? Непросте питання. Але ми маємо відповідь — закон права на життя, на власну землю, на майбутнє незалежне і суверенне.

І ось Рада національної безпеки на чолі з Президентом вирішує підтримати звернення, якому майже 27 місяців, але воно всі 27 місяців лишалося чинним. У Верховній Раді минулого скликання проголосували звернення до тодішньої Ради національної безпеки і оборони з п'ятим Президентом на чолі з пропозицією застосувати санкції проти каналів, які є пропагандистами РФ. Автором тієї постанови Ради виступив народний депутат О. Опанасенко.

Указом Президента України №43/2021 2 лютого 2021 року введено в

дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 лютого 2021 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)».

Відповідно до статті 5 Закону України «Про санкції» Рада національної безпеки і оборони України вирішила:

1. Підтримати пропозиції щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), внесені Верховною Радою України (Постанова Верховної Ради України від 4 жовтня 2018 року № 2589-VIII) та Службою безпеки України.

2. Застосувати персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) до:

1) фізичних осіб згідно з додатком 1;
2) юридичних осіб згідно з додатком 2.

3. Кабінету Міністрів України разом зі Службою безпеки України та Національним банком України забезпечити реалізацію і моніторинг ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), передбачених пунктом 2 цього рішення.

4. Міністерству закордонних справ України поінформувати компетентні органи Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки та інших держав про застосування санкцій і порушити перед ними питання про запровадження аналогічних обмежувальних заходів.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України О. Данілов.

Сталося диво — за одну ніч припиняється масова російська телепромивка мізків в Україні!

Які будуть наслідки? Побачимо.

Хто отримав бонуси? Як у будь-якій політичній боротьбі, завжди є переможці і переможені. Але мова не про політичні інтриги, мова про майбутнє нації, отже все ще попереду.

Шануймося.

А на десерт — довідка про автора казки про Попелюшку.

Василь Костянтинович Королів-Старий народився 16 лютого 1879 року в селі Ладин Прилуцького повіту на Полтавщині (нині — смт Ладин Прилуцького району Чернігівської області).

Письменник, художник, один із членів Української Центральної Ради.

Походив із родини священика. Його батько довгий час був настоятелем Свято-Троїцької церкви у Диканьці. Мати виховувала трьох дітей, але коли Василю було два роки, вона і двоє його братів померли від холери. Василя теж готували до кар'єри священика. Він закінчив Полтавську бурсу та Полтавську духовну семінарію. Закінчив у 1902 році Харківський ветеринарний інститут, працював ветеринарним лікарем. Видав популярний посібник з ветеринарії «Скотолічебник».

Брав участь в революційному і українському національному русі. В 1906 році був заарештований і ув'язнений. Звільнившись, зайнявся журналістикою, став активним дописувачем українських газет «Рада», «Хлібороб», «Засів». Після Жовтневої революції працював на редакторській роботі в київському видавництві «Час», а також редагував журнал «Книгар».

В 1919 році В.Королів-Старий назавжди виїхав з України. Разом зі своєю дружиною, українською письменницею Наталею Королевою, він оселився в Чехословаччині, де багато років викладав в Українській сільськогосподарській академії в Подєбрадах, водночас не покидаючи літературної творчості.

Один з найвизначніших творів В.Короліва-Старого — роман «Чмелик», досі ще не виданий на Україні. Роман ще має підзаголовок «Навколо світу», і розповідає про долю юнака з Полтавщини, який змушений покинути рідну землю, блукати по світу, зазнаючи поневірянь скитальця. І хоча сьак-так владнав він своє життя в Австралії, туга за батьківщиною не полишає його. Врешті герой книги повертається на Україну.

Назар ПОЛІЩУК.

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

9 ЛЮТОГО

Міжнарод. день стоматолога.

1722 — у Петербурзі видано цар. указ про висилку по 10 тис. козаків на будівництво Ладозького і Донського каналів.

1923 — повстання отаманів Холодного Яру у Лук'янівській в'язниці в Києві.

1942 — у Києві німці заарештували О. Телігу та ін. представників укр. інтелігенції.

10 ЛЮТОГО

1810 — відкриття Одеської опери.

1936 — народ. Б. Горинь, укр. політ. та громад. діяч, нар. депутат України, журналіст, колишній дисидент.

11 ЛЮТОГО

Міжнарод. день жінок і дівчат у науці.

1852 — М. Гоголь кидає у вогонь рукопис 2-го тому «Мертвих душ».

1878 — опубліковано 1-й щотижневий прогноз погоди (Вел. Британія).

1945 — завершилася Ялтинська конференція — зустріч лідерів США, Вел. Британії й СРСР з метою вирішення питань закінчення Другої світ. війни та повоєнного ладу.

12 ЛЮТОГО

Міжнарод. день дітей-солдатів.

1871 — народ. Л. Мартович, укр. письменник.

1914 — 1-й політ літака «Ілля Муромець» (констр. І. Сікорський) з 16 пасажирами.

1918 — у Коростені Мала Рада УНР прийняла Володимирів Тризуб як великий і малий герб Укр. держави.

1924 — поляки закатували О. Басараб, організатора 1-ї жіночої чоти Легіону УСС, розвідницю, активістку УВО, зв'язкову полк. Є. Коновальця.

1960 — у Києві став до ладу 1-й укр. ядер. реактор (дослідн. ВВР-М в Інституті фізики АН УРСР, тепер в Інституті ядер. досліджень НАН України).

13 ЛЮТОГО

Всесвітній день радіо.

1784 — указом Катерини II з приєднаних 1783 року до Рос. імперії земель Крим. ханства (Крим, Тамань, Кубанська сторона) утворено Таврійську область на правах намісництва.

2001 — арешт экс-прем'єр-міністра Ю. Тимошенко за контрабанду рос. газу в Україну і несплату податків.

14 ЛЮТОГО

День св. Валентина (День всіх закоханих).

Міжнародний день дарування книг.

1956 — у Москві відкрився XX з'їзд КПРС, відомий засудженням культу особи Сталіна

15 ЛЮТОГО

Стрітня. Всесвітній день онкохворої дитини.

День вшанування в Україні УБД на території інших держав.

1574 — у Львові І. Федоров видав 1-шу друк. книжку на суч. укр. землях — «Апостол».

1919 — УНР ухвалила закон про вживання укр. мови у держ. установах.

1933 — народ. В. Савченко, укр. письменник-фантаст.

76 років тому в Ялті доньки Рузвельта, Черчилля і дипломата США Гаррімана спостерігали, як їхні батьки ділили світ.

А за лаштунками вони бачили зруйнований Крим, матраци з клопами, гори ікри та хтивого Берію

Сергій ПИВОВАРОВ,
Євген СПІРІН

Із 4 до 11 лютого 1945 року в Лівадійському палаці відбувалася Ялтинська конференція. На ній лідери США, Великої Британії та СРСР домовилися про післявоєнний устрій світу і поділили сфери впливу. За цим спостерігали доньки американського президента Рузвельта, британського прем'єра Черчилля і посла США в СРСР Аверелла Гаррімана. Вони були найближчими помічниками і радниками своїх батьків, хоча самі не брали участі в переговорах.

З боку Сталіна у схожій ролі виступав глава НКВС Лаврентій Берія. Наприкінці минулого року американка Кетрін Грейс Кац випустила книгу «Доньки Ялти», де розповідає про закулісні події конференції за спогадами Анни Рузвельт, Сари Черчилль і Кетлін Гарріман. Про зруйнований війною і безлюдний після сталінських репресій Крим, про удавану розкіш нашивку відреставрованих палаців, де майже не було туалетів, про бенкети з ікром і горілкою та про вульгарні залицяння Берії.

Оглядач «Бабеля» Сергій Пивоваров коротко розповідає основні події Ялтинської конференції та головні моменти книги.

Після того як влітку 1944 року США та Велика Британія відкрили Другий фронт у Нормандії, перемога над Німеччиною стала питанням часу. Тому американський прези-

дент Франклін Делано Рузвельт запропонував британському прем'єру Вінстону Черчиллю і керівнику СРСР Йосипу Сталіну зустрітись й обговорити устрій післявоєнного світу.

Уже на цьому етапі виникли перші суперечки. Рузвельт пропонував зустрітись на Середземноморському узбережжі, на Мальті, Сталін — на Чорноморському, в Ялті. Черчилль категорично не хотів їхати до Криму, заявляючи, що «ми не могли б знайти у світі гіршого місця, ніж Ялта, навіть якби шукали десять років». Але врешті-решт обидва поступилися Сталіну.

Щоправда, Черчилль усе ж запропонував Рузвельту зустрітись на Мальті за кілька днів до початку Ялтинської конференції, щоб скоординувати спільну позицію у переговорах з СРСР. «Не будемо більше вагатись! Від Мальти до Ялти!» — ця фраза з телеграми Черчилля згодом увійшла в історію. А ось сама зустріч пройшла не найліпшим чином, зрештою на переговорах в Ялті вони були кожен сам по собі. Черчилль планував не допустити радянської експансії у Східну Європу, особливо в Польщу. А Рузвельта більше хвилювала Японія, тому він хотів заручитись підтримкою СРСР у Тихому океані.

За тиждень конференції, з 4 до 11 лютого, обговорили більшість із запланованих питань. Домовилися оголосити війну Японії після перемоги над Гітлером, створити «спільну міжнародну організацію для підтримки миру і безпеки» — ООН. Розподілили зони окупації Німеччини, сфери впливу в Європі, вирішили питання про репарації.

Зліва направо: Сара Черчилль, Анна Рузвельт і Кетлін Гарріман у Лівадійському палаці під час Ялтинської конференції, лютий 1945 року.

Найдовше обговорювали майбутнє Польщі. Зрештою вона залишилася в радянській сфері впливу. Черчилль намагався схилити на свій бік Рузвельта, але той напередодні війни з Японією вирішив не псувати відносини зі Сталіним через польське питання. Після чергової суперечки Черчилль накладав на папірці: 90 відсотків радянського впливу в Польщі, 90 відсотків британського впливу у Греції, Угорщина/Румунія (на вибір) і Югославія — по 50 відсотків. Потім прем'єр підштовхнув записку Сталіну. Той подивився, кивнув, поставив галочку посередині та повернув назад.

На конференцію в Ялті Черчилль, Рузвельт і посол США в Радянському Союзі Аверелл Гарріман привезли дочок — Сару, Анну і Кетлін. Вони стали найближчими

довіренними помічниками своїх батьків та відіграли важливі ролі, непомітно спостерігаючи за поведінкою інших делегатів і за напруженістю на переговорах. Лідерів США, Великої Британії та СРСР називали «великою трійкою», а Сару, Анну і Кетлін окрестили «малою трійкою». Вони стали головними героїнями книги американського історика та юриста Кетрін Грейс Кац «Доньки Ялти» про закулісні події переговорів щодо переділу післявоєнного світу в лютому 1945 року.

Анна Рузвельт була найстаршою з трьох «доньок Ялти». На час проведення конференції їй було 38 років, вона вже двічі була одружена та виховувала трьох дітей. Довгий час вона прагнула домогтися прихильності свого батька. Їй це вдалося лише в 1943 році, коли вона переїхала в Білий дім, практично замінила свою

матір Елеонору на позиції першої леді США та стала по суті доглядальницею для Рузвельта.

Через ускладнення від поліомієліту американський президент був прикутий до інвалідного візка. І стан його тільки погіршувався. До початку зустрічі в Ялті особистий лікар обстежив Рузвельта, щоб зрозуміти, чи перенесе він переліт і саму конференцію. З'ясувалося, що він був на межі смерті від хронічної серцевої недостатності. Однак Анна приховала цей діагноз від усіх, навіть від самого батька. Згодом критики звинуватять Рузвельта в тому, що він підписував документи в Ялті в напівмертвому стані. Проте Анна розповіла, що у критичні моменти її батько завжди вмів зібратися і нікому не показувати своєї слабкості.

(Початок. Закінчення на стор.5)

Червоний автограф опозневажених?

Минулого тижня невідомі облили у Львові пам'ятник Степанові Бандері. Можна легко встановити причинно-наслідковий зв'язок із закриттям медведчуківського каналу. Проте, якщо і не вдаватися до подібних логічних розмислів, ця провокація — ілюстрація недоброї тенденції реваншу політичних антиукраїнських суперників руками аполітичних покидьків.

Повідомивши про акт вандалізму у себе на сторінці у Фейсбуці, міський голова Львова Андрій Садовий отримав, закономірно, тисячі коментарів, значна частина з яких демонструє нездорову атмосферу прямої чи перманентної ворожнечі між галичанами й просійськи налаштованими особами.

Цитуючи коментарі перших і других, передбачаю таку ж неоднозначну реакцію і у малинських читачів. Однак ризикну.

Антонина Чеховская: «Пам'ятники повинні стояти на кладовищі! А особливо такі, які роз'єднують суспільство! Герой той, який буде, а не руйнує!». (Ця репліка викликала майже 700 реакцій!).

Miroslava Pasichnyk: «Наїхало патерпевших... Побачите, що буде через років 20, а будуть ка@апські прапори і вереск про Львов-

скую республіку. Дивлячись на те, що робиться зараз у Львові і що Львів зараз більше російськомовний, як за мого студентства (1983-1988рр.), не така вже це і утопія». (Таке міркування продовжило діалог на більш як 120 реплік!).

Оксана Білостоцька: «Таке відчуття, що саме слово БАНДЕРА в деякого викликає панічний страх, вони і мертвого бояться...». (На цю слушну заувагу майже 140 реакцій!).

Марія Гудзан: «Колір фарби себе видає». (Коротко і влучно зазначила авторка репліки).

Денис Д.: «Скажіть, будь ласка, коли ставили пам'ятники бандері (написано з малої літери — ред.) в людей цікавилися, чи ставити їх чи ні? Я із Здолбунова, у нас та кож стоїть цей бандера, але ніхто навіть не поцікавився, чи хочемо ми його бачити чи ні...». (Смію риторично зауважити назагал:

у нас теж ніхто ніколи не цікавився, встановлюючи пам'ятника Ленінові чи іншим вождям. А от Бандері та багатьом борцям за українську незалежність таки варто ставити пам'ятники).

Nataly Galaktionova: «Прекрасная новость, правильно сделали!». (Отже обіллють нашу історію ще не раз...).

Olesia Moroz: «Варто СБУ почитати коментарі і пройтись по особливо радісних промискальських коментарях. Раз так люди хочуть до москалів, варто дати відчуття, як воно там, за поребриком». (А що СБУ та поліція знайшли після вандалізму в Малині, Малинівці? Я гадаю про сплюндровані цвинтарі, меморіальну дошку тощо).

Elena Shtokvish: «Ну как бы ни было, но начало положили этому лжепатриоты, они демонстративно ломали, крушили памятники даже тем, кто сломал хребет фа-

шизму, а может напомнить, как в Киеве заливали неоднократно памятник неизвестному солдату? Вдумайтесь — неизвестному солдату! Что же говорить о тех, кто работал открыто на фашизм?». (Ну, пані загнула! Як руйнували комуністи, коли прийшли до влади, то ще ніхто не повторив і не повторить. А багато речей під маркою українських патріотів чи націоналістів робили найманці НКВД-КДБ-ФСБ. У них до цього покликання).

Vitaliy Sheremeta: «Прихистили колаборантів зі сходу, у Львові наразі на кожному кроці чути парускі...». (Та прихистити варто, але й виховувати повагу до гостинних галичан і українців треба систематично).

Микола Гурський: «Швидше за все, це Медведчуківі поплічники, так відреагували на закриття його каналів! Бісяться ОПСЖ від безсилля...». (Мабуть).

Огляд зробила
Ірина ЛУЗАНЧУК.

(Закінчення, початок на стор.4)

Під час конференції головне завдання Анни Рузвельт полягало в тому, щоб не дати Черчиллю і Сталіну зрозуміти, наскільки тяжко хворий її батько. Вона стежила за тим, щоб він їв страви, приготовані його власними кухарями, не захоплювався гострими і солоними закусками на бенкетах, уникав хвилювань і додаткових зустрічей, наскільки це було можливо. І тільки Сара Черчилль, спостерігаючи за ним у неформальній обстановці, зазначала, що «схоже, він постарів на мільйон років за чотирнадцять місяців відтоді, як я бачила його востаннє».

Сара Черчилль у свої 30 років була улюбленою дочкою і найближчим помічником свого батька. До війни вона була молодю актрисою театру і кіно, але потім вступила в Жіночу допоміжну службу Військово-повітряних сил Великої Британії та стала офіцером повітряної розвідки.

«Сара Черчилль була блискучим публіцистом, як і батько, володіла здібностями до красномовства і проникливого розуміння підступності та лицемірства політики. У Сарі було багато чеснот, її сильно недооцінювали. Якби вона народилася хоча б років на десять пізніше, напевно б пішла по стопах свого батька у великій політиці», — так описує героїню своєї книги Кетрін Грейс Кац.

Сара вже була ад'ютантом свого батька під час першої зустрічі «великої трійки» в Тегерані у грудні 1943 року, у такому ж ранзі вона приїхала в Ялту.

Саме Сара залишила найповніші та найдокладніші описи того, що відбувалося за лаштунками конференції.

Кетлін Гарріман була наймолодшою з усіх трьох доньок. На момент конференції їй було 27 років. До війни вона була професійною лижницею-чемпіонкою. А потім працювала політичним кореспондентом у Лондоні. Стосунки Кетлін Гарріман з батьком були унікальними. «Вони були більше схожі на ділових партнерів і колег, ніж на батька і доньку».

У 1943 році Аверелл Гарріман став послом США в СРСР. Кетлін поїхала з ним до Москви, швидко вивчила російську й отримала більше доступу до Сталіна та його найближчого оточення, ніж будь-хто з американської дипмісії, включно з її батьком.

Вона приїхала разом з батьком з Москви за кілька днів до початку конференції на посаді протокольного офіцера. Сам Гарріман одразу ж поїхав на Мальту на зустріч Рузвельта і Черчилля, а Кетлін залишився займатися логістикою й облаштуванням американської резиденції. Вона мала підготувати кімнати для кожного делегата, врахувати, що Рузвельт прикутий до інвалідного візка, і подбати навіть про такі дрібниці, як правильне написання імен і посад у документах і на картках за обіднім столом. А вже навіть найдрібніший казус міг зашкодити переговорам. А траплялися вони постійно. Наприклад, у перший же день один з американських генералів залпом випив стакан місцевого бренді, який прийняв за фруктовий сік. Однак

Франклін Рузвельт (ліворуч) і Вінстон Черчилль (праворуч) у Лівадійському палаці обговорюють деталі переговорів під час обідньої перерви, лютий 1945 року.

він опанував себе і не подав виду, що щось пішло не так.

Кетлін вперлася зі своїм завданням блискуче завдяки тому, що говорила російською і змогла скоординуватися з місцевим персоналом.

Сталін єдиний зі світових лідерів не привіз із собою доньку. Замість неї роль помічника і довіреної особи виконував Лаврентій Берія — глава НКВС і організатор масових депортацій народів, зокрема кримських татар. Саме він відповідав за організацію конференції, хоча сам не брав участі в переговорах.

Учасників вирішили розмістити в колишніх літніх палацах російської аристократії. Радянську — в Юсуповському, американську — у Лівадійському (там же проводили основні засідання), британську — у Воронцовському.

Однак всі резиденції перебували в напівзруйнованому стані, розграбовані спочатку більшовиками, а потім німцями. Берія мав три тижні, щоб привести все до ладу. До Криму з Москви ешелонами доправляли меблі, килими, дорогі сервізи, їжу. А все, що не могли привезти, відбирали у місцевих жителів — вішалки, попілнички і навіть дверні ручки.

Героїні книги описують Берію, як «опецькуватого, лисуватого чоловіка в пенсне, із жовтими зубами, товстими губами і вряченими очима, за обідами він посміхався і постійно вульгарно жартував». Одного разу Сара опинилася поруч з ним за столом і вирішила випробувати на ньому кілька щойно вивчених фраз російською. Вона запита-

ла: «Можна мені грілку?» Берія посміхнувся і відповів, а один з радянських дипломатів, шаріючи, перевів: «Не можу повірити, що тобі вона потрібна. Напевно, ти й сама доволі гаряча». Іншого разу він намагався напоїти Анну, постійно підливаючи їй горілку, і «свердлив її своїм поглядом, прицьмукуючи губами». Однак їй вдалося влучити момент і налити собі у склянку води.

А Сталін якийсь за обідом шокував Рузвельта, назвавши Берію «нашим радянським Гімmlером».

Перше, на що звернули увагу доньки політиків, коли потрапили на півострів, — масштаби руйнувань. Анна і Сара проїхали від аеродрому в Саках до Ялти «через безплідну країну і зруйновані села. Майже всі будівлі лежали у випалених руїнах, поруч з обвугленими рештками поїздів, танків та інших знарядь війни. Руйнування було справою не тільки нацистів, але й влаштованого Сталіним терору, який знищив мільйони людей задовго до приходу німців».

Збереглися також їхні спогади про самого Йосипа Сталіна. За словами Сарі Черчилль, за показною привітністю та гостинністю ховалася «лякаюча фігура з ведмежими очима, світло в яких відбивалося наче холодне сонце в темних водах». Кетлін познайомилася зі Сталіним ще в Москві, де вона запам'ятала «його мляве рукостискання, зморшкувате обличчя та моржові вуса, немов обрубані з боків, щоб приховати жадливі зуби».

Тоді ж вона звернула увагу на ще одну його особливість. Якщо

під час переговорів Сталіна все влаштувало, він малював «маленькі кумедні фігурки» на полях документів. Однак коли ситуація загострювалася, «його каракулі ставали агресивнішими — він починав малювати, наприклад, вовків із гострими зубами».

Головною рисою закулісся Ялтинської конференції стало поєднання «розкоші та убогості». Ікри було стільки, щоб вистачило б на невелике місто, а горілкою можна було поливати папороті, що стояли в горщиках. Розкішну постільну білизну привезли з московського готелю «Метрополь», але матраци були тонкими, жорсткими і кишіли клопами.

Найбільш обговорюваною темою конференції, після політичних питань, була хронічна нестача туалетів для понад 500 членів трьох делегацій. Сара згадувала, що вранці бачила, як «три фельдмаршали тупцюють у черзі до туалетного відра».

Однак радянські господарі показово намагалися догодити гостям. Дівчатам пропонували, щоб місцеві покоївки гріли їм постіль перед сном, але вони відмовилися. Коли Сара попросила шматочок лимона, щоб вичавити сік на ікру, яка постійно була на столах, їй доставили ціле лимонне дерево. Коли Рузвельт і Черчилль разом зі своїми доньками відпливали з Ялти, то Сара раділа, знайшовши на борту сендвіч з куркою — «слава богу, більше ніякої ікри».

В останній день Сталін влаштував у своїй резиденції прощальний банкет на 30 осіб, в число яких потрапили Сара, Анна і Кетлін. Там радянський диктатор постійно проголошував тости за «новий союз» і особисто обходив кожного гостя. Було видно, що він задовольний результатами переговорів.

Через кілька місяців після Ялтинської конференції Сталін лишився єдиним з «великої трійки», хто зберіг владу. Рузвельт помер рівно за два місяці — 12 квітня 1945 року. А Черчилль на початку липня розгромно програв парламентські вибори своїм конкурентам, лейбористам, і покинув посаду прем'єра.

Сайт «Бабель».

Керівництво американської делегації в кабінеті Лівадійського палацу перед початком Ялтинської конференції, 4 лютого 1945 року.

Я ДЕРЖСЛУЖБОВЕЦЬ, А НЕ МОДЕЛЬ

ОЛЕГ ВИШНЯКОВ,
почесний консул
держави Ізраїль у
західному регіоні
України

Німецьчина попрощалася з Меркель шістьма хвилинами гарячих оплесків.

Німці обрали її, щоб очолила їх, і вона вела понад 80 мільйонів співвітчизників упродовж 18 років з компетентністю, умінням, самовідданістю і щирістю.

За ці вісімнадцять років її керівництва не було зафіксовано жодних порушень. Вона не призначила секретарем нікого зі своїх родичів. Вона не стверджувала, що була творцем слави. Вона не боролася з тими, хто передував їй або не влаштував її. Вона не говорила дурниць. Не з'являлася в провулках Берліна, щоб фотографуватися.

Це жінка, яку охрестили «Леді світу» і описали як еквівалент шести мільйонів чоловіків.

Декілька днів тому Ангела Меркель покинула пост партійного керівництва і передала його

тим, хто після неї, а Німецьчина і її народ після неї перебувають у найкращому стані.

Реакція німців була безпрецедентною в історії німців — усі виходили на балкони будинків

і стихійно аплодували їй безперервно упродовж 6 хвилин без супроводу популярних поетів, артистів, покидьків колористів і альпіністів.

Німецьчина стояла як єдине ціле, прощаючись з лідером своєї країни, фізиком-хіміком, якого не спокушала мода, який не купував нерухомість, автомобілі, яхти й приватні літаки.

Вона покинула свій пост після 18 років і не мінjala старий одяг.

На пресконференції журналістка запитала Меркель: «Ми помітили, що ваш одяг повторюється. Чому?»

Вона відповіла: «Я держслужбовець, а не модель».

На другій пресконференції її запитали: «Чи є у вас покоївки, які прибирають у будинку, готують їжу і так далі?»

Її відповідь була: «У мене немає робітниць, і вони мені не

потрібні. Ми з чоловіком кожного дня виконуємо цю роботу по своєму будинку».

Потім інший журналіст запитав: «Хто пере одяг, ви або ваш чоловік?»

Відповідь: «Я збираю та закладаю одяг, а мій чоловік керує пральною машиною, і зазвичай це відбувається вночі».

Насамкінець вона сказала: «Я чекала, що ви запитаете мене про успіхи і невдачі в нашій роботі в уряді».

Пані Меркель живе у звичайній квартирі, як й інші громадяни. У ній жила до обрання прем'єр-міністром Німеччини, і вона не покидала її. Не володіє віллами, прислугою, басейнами й садами.

Це — Ангела Меркель, Федеральний Канцлер Німеччини, де найбільша економіка Європи!

Володимир МОЛОДИКО,
Радомишль

Анна Ярославна — королева Франції, Євпраксія Всеволодівна — німецька імператриця, Настя Лісовська (Роксолана-Гуррем) — дружина турецького султана... До кола славетних українських жінок, що увійшли до знаних монарших родин, належить і Катерина Десницька, яка, щоправда, не походила з вищого аристократичного світу, однак, стала дружиною принца Сіаму (таку назву до 1939 року носило Королівство Таїланд).

Уроджена вона була 1886 року в Луцьку в родині голови окружного суду Івана Десницького. У 1902 році дівчина закінчила в Києві престижну Фундуклеївську жіночу гімназію. А у 1904-му з початком російсько-японської війни переїхала до Петербурга, де навчалася на курсах медсестер. Через рік Катерина як сестра-жалібниця вирушила з пересувним шпиталем на Далекий Схід. За твердженнями її племінника Михайла Єремєєва, дівчина прагнула, до того ж, спробувати відшукати там свого судженого, з яким заручилася перед його відправленням на фронт і який зник безвісти у вирі війни. Проте марно. Втім її милосердя й подвижництво були вшановані почесними відзнаками й нагородами.

Після повернення до столиці Катря познайомилася із хвацьким гвардійцем-гусаром. Вродливий юнак виявився сином короля Сіаму Рами П'ятого — спадковим принцем Чакрабонгсе. Він прибув на навчання в Росію, де закінчив імператорський Пажеський

Як Борщів породичався з Сіамським королівством

корпус, згодом вступив до Академії Генштабу.

Між молодими людьми, як мовиться, з першого погляду спалахнуло гаряче почуття, і вони вирішили поєднати свої долі. Всупереч категоричній забороні сіамської королівської родини на шлюб з європейкою, що позбавляв юнака права на королівський трон, кохання виявилось міцнішим. Молодята потайки обвінчалися в Стамбулі, притому за православним обрядом.

Урешті королівська родина прийняла до себе українку. Жінка вивчила тайську мову, опанувала національні традиції та

звичаї у манерах, одязі, їжі. А ще — вона лікувала хворих та опікувалася придворним садом, займалася благодійністю, як і належить у монаршому домі. Хоча престолонаслідування позбавився й син Катерини та Чакрабонгсе — Чула, після його уродин монаршою милістю Катерині таки дарували титул Принцеси Сіаму, а новонароджений нащадок королівського роду з часом усе ж удостоївся титулу Його Королівської Високості Принца.

Але ідилія тривала недовго, бо, захопившись справжньою принцесою з монаршого роду, у 1918 р. Чакрабонгсе розлучився з Катериною Десницькою і взяв другий шлюб.

Українка тимчасом переїхала до Шанхаю, де працювала в Червоно-хресній місії. Згодом вона вийшла заміж за американського інженера Гаррі Стоуна і оселилася у США.

Син Чула залишився виховуватися в королівській родині. Попри високий титул, закінчивши Кембрідж, він одружився на англійці і осів у Англії, де захопився історичною наукою, а також — автотонками. Його онук та правнук Катерини Десницької став досить відомим актором та співаком, знаним за творчим псевдо Х'юго.

Збереглися свідчення про контакти бабусі з онукою, що, як і батько, присвятила себе історії. Напевне зберігала Катерина зв'яз-

ки і зі своєю українською ріднею. Притому їхнє родове дерево було надзвичайно розгалуженим, а одна з родинних гілок веде на Радомишльщину в село Борщів.

Як зазначає волинська дослідниця життєпису Десницьких Тетяна Яцечко-Блаженко, батько сіамської принцеси був двічі одруженим. У першому шлюбі він мав шестеро дітей. Овдовівши, оженився вдруге на вдові з чотирма дітьми. Звали її Марія, а прізвище по померлому чоловікові носила... Верді. Так, так, саме Верді, бо був небіжчик братом уславленого італійського композитора. А й справді: тісний наш світ!

(Закінчення на стор.7)

ДОЛЯ

ВІРА ФРАНКО: ВАЖКІ СТЕЖКИ ОНУКИ ВЕЛЕТА

31 січня виповнилося 69 років з дня народження Віри Петрівни Франко — онуки письменника. Доля Віри Петрівни, як зрештою, більшості Франкових нащадків, була непростою.

Як пише Зеновія Франко (дочка другого сина письменника Тараса), «трагізм життя і злочасність доль багатьох із нащадків Франка не були запрограмовані генетичним фондом чи якимось «фатумом», а вписувалися в обставини епохи і в ті її пружини, які калічили душі і ламали хребти, а подекуди визначалися вдачами і характерами... Хотілося б, щоб хоча для цих його правнуків та праправнуків супровідними в їх житті були «ясні зорі і тихі води»...

Віра-Марія — старша дочка Петра Франка — молода працівниця музею Франка у Львові. Вона щойно одержала освіту, знала кілька іноземних мов. Керівництво музею відряджає її до Відня, щоб привезти докторський диплом Івана Франка. Це відрядження зіграло фатальну роль у долі Віри Петрівни. В жовтні 1941 року її арештовують, підозрюючи в тому, що за її відрядженням приховувалася «розвідувальна місія»!

Спочатку Віра Петрівна потрапляє у тюрму «на Лон-

Віра Петрівна Франко, 1939 р.

цького», де вона з іншими арештантками потерпає від страху перед начальником охорони Мартенсом, котрий був справжнім садистом. Далі Віру Франко з невеликою групою жінок переправили до Варшави, до тюрми «Пав'як». Зі спогадів Віри Петрівни довідуємося, що умови перебування тут були набагато кращі. За декілька тижнів Віра опиняється у найбільшому жіночому таборі Німеччини «Равенсбрюк».

«Так у свої 19 років я потрапила за колючий дріт табору смерті, за яким сиділи тисячі таких самих жертв фашистського тоталітаризму, жінок різних національностей. Для нас всіх мовою порозуміння була мова ненависті до окупантів і

любов до своєї батьківщини, мова страждань і відчаїв, а водночас якоїсь нескореності та сильної віри». — Зі спогадів Віри Франко.

У своїх спогадах Віра Петрівна описує тяжкі будні арештанток, спроби втеч і те, як «нас виводили босими на сніг, і ми стояли доти, доки не зловили втікачки. Стояли так, щоби жодна з нас не впала, бо тоді кінець. Одного разу після чергової втечі ми стояли аж три дні».

8 травня 1945 року «Равенсбрюк» звільнили американські війська. Віра Петрівна повернулася додому. Та недовго вона насолоджувалася волею. У вересні її арештовують знову.

«Яка коротка була моя воля! Усього лиш три місяці! А далі ув'язнення за тим же звинуваченням, яке я мала у фашистському таборі. У вересні 1945 р. мене літаком привезли до Києва на Короленка, 33. Знову тюрма, одиночка, допити вночі, а вдень не можна ані сидіти, ані лежати».

Далі «Бутирка», а згодом «Воркута». Важка виснажлива праця у шахті, страшна антисанітарія та голод!

Від голоду намагався рятувати Віру «стрийко Тарас». Він прислав сало, часник та інші продукти. Зеновія (дочка Та-

раса Івановича) згадувала, що для цього купували найкраще сало на базарі, солили та відправляли посылками у Сибір.

27 листопада 1953 року Віру Петрівну звільнили. Про це дуже клопотався Тарас Іванович, навіть особисто писав Сталіну. Повну реабілітацію Віра Франко отримала 14 грудня 1959 року.

Попри усі випробовування, що випали на долю Франкової онуки, вона була чудовою господинею та надзвичайно активною людиною. Про це у своїх спогадах про маму розповідає Іванна Міліянчук: «Мама чудово варила і пекла, солила в маленькій бочечці рижки, які ми збирали в лісі коло Жовкви, мама дуже любила гриби. Вміла робити різні страви, навіть не знаю де навчилася, також гарно шила, вишивала, практично вміла робити все».

... Мама не любила сидіти в хаті, їй бракувало простору, руху. ...Дуже багато читала, мабуть не тільки, що любила читати, а за читанням не думала про минуле...».

Галина ТОПІЛЬНИЦЬКА.

Щиро дякую родині Іванни Міліянчук за надані спогади та фото!

Лікар акушер-гінеколог Мірдза Арнольдівна Приходько — znana і шанована людина не лише у місті Малині, а й рідному районі, де не одне покоління своїх земляків вона знає від самого народження. На тверде переконання колег-медиків та пацієнтів, вона являє собою справжній символ відданості справі та уособлює найкращі риси найгуманнішої професії лікаря.

У це навіть важко повірити, але незважаючи на поважний вік, вона й досі на посту. Минулого року лікарка відсвяткувала 95-річний ювілей та 70 років своєї професійної діяльності у Малинській лікарні, яка розпочалася у вересні 1947 року...

Такому незвичному імені, що означає «сяюча», завдячує латвійському корінню. Втім народилася вона у Харкові. Невдовзі родина переїхала до Києва, та роки репресій внесли свої жакливі корективи. Батька за сфабрикованими звинуваченнями у 1937 році арештували, матір, як дружину «ворога народу», вислали до Казахстану, а дітей відправили до дитячого розподільника, що був у Пушчі-Водиці. Потім був дитячий будинок та Полтавський прядильно-ткацький комбінат, куди вона потрапила на роботу разом з красенем Юрою Приходьком.

Підлітків об'єднали не лише поневір'яння та лиха доля дітей «ворогів народу», а й юнацька закоханість та щирість, які вони пронесли через усе життя. Та у той час про це ніхто не думав. Вони разом працювали, вчилися у вечірній школі та на робфаці Київського політехнічного інституту.

Але закоханим студентам довелося надовго розлучитися... Спочатку через туберкульоз, на який захворіла Мірдза Арнольдівна. Їй, вкрай виснаженій, врешті-решт дозволили виїхати до матері у Казахстан, аби полікуватися кумисом, там її і застала війна...

(Початок, закінчення на стор.7)

(Закінчення, початок на стор.6)

У подружжя Івана та Марії Десницьких народилося ще двійко дітей: Іван та Катерина, що й увійшла згодом до сіамської історії.

Між тим, дівоче прізвище Катриної матері — Хижнякова. Походила вона зі званого священницького роду, представники якого несли службу на Київщині у XVIII-XX ст. Батько Михайло Хижняков, що служив протоієреєм в одному з київських храмів зарано скінчив свій земний шлях. Водночас у середині століття його син Михайло був секретарем Київської духовної консисторії. Відомо, що володів він земельними маєтностями в селі Товстий Ліс на Радомисльщині.

Інша донька — Тетяна у 1849 році була повінчана з чиновником із особливих доручень при Київському, Подольському та Волинському генерал-губернаторові, колезьким секретарем (згодом — асесором), дворянином Степаном Трохимовичем Єремєєвим, що походив з давнього козацького роду. Насадки згодом зазначали, що хрест на його кар'єрному просуванні поставила справа Тараса Шевченка, коли він, як свідомий українець, сховав важливі документи, які могли сильно зашкодити Кобзареві, відтак мусив залишити посаду. Згадується в мемуаристиці роду й приятелювання з Шевченком сестри Степана Єремєєва Ганни (в заміжжі — Дідич).

У 1849 році С. Єремєєв купив у Радомисльському повіті у знаного магната Сабанського його маєтності навколо Юрова (зараз — Макарівського району),

що налічували до трьох тисяч десятин землі і до яких входили села Коптіївка (Копіївка), Бабка, Красна Слобода, Вужі. Втім збудований тут маєток у 1875 році згорів. Господар почав потроху розпродавати свої Юрівські володіння (Красну Слободу й Вужі придбав зокрема його кузен Михайло Хижняков).

Поміщик Єремєєв тимчасом облюбував для родини нове помешкання — в селі Забуянні, де у його посілості налічувалося 5408 десятин землі. Він вважався одним з найбільших землевласників регіону, всякчас розширюючи помістя і долучаючи до господарювання в них дітей. Є свідчення про народження в подружжя Єремєєвих доньки Олександри, сина Павла. Втім у списку дворян Київської губернії 1906 року значаться лише син Михайло та дочки Марія і Юлія — двоюрідні брат і сестри сіамської принцеси.

Упродовж багатьох років величезне сімейство Десницьких частенько вибиралося до Єремєєвих у їхній Забуянський маєток над річкою Тростяною. Подеколи гостини у цій мальовничій місцині тривали до пірвоку.

Тут для дитячого і дорослого гурту затівалися не лише пікніки, полювання, кінні перегони, бали, ігри та розваги, а й була справжня селянська праця. Гості дружно бралися косити, жати, в'язати снопи, складати копи, мов би змагаючись із місцевими селянами у вправності й витривалості. А опісля влаштувалася спільна вечеря на траві, що завершувалася традиційними гопаком, журавлем, веселою метелицею, яку всі співали гуртом.

Збереглася, зокрема, світлина одного з таких родинних зібрань, зроблена в Купальське свято. Хто є хто на ньому — свідчень не лишилося. Відомо, однак, що Катерина Десницька стоїть шостою справа, а сидить крайнім зліва її двоюрідний племінник і онук Степана Єремєєва Михайло (фото саме з його архіву).

Після смерті колишнього губерньського високопосадовця маєтності успадкував його син Михайло. Аби не ділити Тростянку, для Марії та Юлії було придбано маєток у Борщеві за сорок верст від Забуяння.

Врешті справжньою господинею там стала Юлія. Саме її клопотаннями та стараннями в селі було побудоване і у 1908 році відкрите земське училище, що дістало назву Олексіївського — на честь цесаревича. Зі своїх наділів Єремєєва надала під школу земельну ділянку, виділила

кошти, що їх бракувало земству для будівництва. Матеріально підтримувала освітню справу в Борщеві й надалі. І цей навчальний заклад тут працює дотепер.

У 1917-му Єремєєви схвально сприйняли українську національну революцію. За свідченнями тодішнього голови Радомисльської повітової управи Микити Мандрики, прихильно ставилася Юлія Єремєєва, яку він називає народницею, до соціалістичних перетворень на селі. Щоправда, її прагнення залишити у своїй власності після рівномірного розподілу поміщицьких земель трохи більший наділ, ніж у інших, аби створити зразкове господарство для навчання засадам землеробства колишніх безземельників, підтримки міс-

обраний членом Української Центральної Ради, обіймав посаду секретаря Ради і входив до Малої Ради. За Директорії він долучився до формування української дипломатії, перебував у складі дипломатичної місії УНР в Італії. Вже в еміграції (вона не оминула й інших представників роду) викладав у знаній Українській господарській академії в Подєбрадах, заснував і очолив у закордонні Український центральний спортивний союз.

Цікаво, що у спогадах він називає легендарну отаманшу Марусю (Олександрю Соколовську) «товаришкою своїх дитячих забав», що, вірогідно, відбувалися у тітчиних маєтностях у Борщеві з огляду на його близькість до Горбулева.

цевих селян-пролетарів не дістали. Зрештою у 1921 році землі «колишньої поміщиці Єремєєвої» борщівські комнезамівці реквізували остаточно.

Згаданий Михайло Єремєєв (молодший), син Михайла і Юліни племінник, як представник київського студентства, був

Тож серед численної рідні Десницьких належним чином означена й родина Єремєєвих, що залишила свій помітний слід у літописі Борщєва.

Ось так несподівано поріднилося наше поліське село з королівським Таїландським ро- дом.

Секрет щасливої долі — любов до життя

(Закінчення, початок на стор.6)

З 1942 року вона навчається на лікувальному факультеті Чкаловського медичного інституту, який у той час був філіалом Харківського медінституту. Аби не померти з голоду, по півдобі підробляла на військовому заводі, санстанції, здавала кров, працювала також у дитячому садочку, де грала дітям на фортепіано. До речі, цю любов до музики вона пронесла через усе життя. І це не просто слова, адже за кожні 300 грамів зданої нею крові вона отримувала пряники, які потім вимінювала на білети до театру.

Молоді люди навіть під час війни продовжували листуватися, та знову зустрітися їм вдалося вже

після війни та закінчення навчання у медінституті. Мірдза Арнольдівна мала їхати за розподілом далеко, аж на Урал, у Мідногорськ, але Юрій Миколайович умовив її приїхати до Києва погостювати, потім відвіз до Малина, де він на той час жив і працював.

Сам Юрій Миколайович переїхав жити до Малина на запрошення свого командира полку, в якому він служив під час війни. Тож за час відпустки коханої через своїх друзів та поважних колег звернувся з проханням до заступника Міністра охорони здоров'я України, аби його нареченій змінили місце призначення роботи на Малин, де, до речі, на той час не було фахівців такого профілю.

Так саме на Малинщині Мірдза Арнольдівна та Юрій Миколайович розпочали свій професійний шлях та сімейне життя. Молоді люди побралися, у щасливому шлюбі у них народилося трійко дітей: двоє синоків-близнюків Сергій та Володимир й донечка Аліна.

Юрій Миколайович, юрист за фахом, здобув другу вищу освіту, оскільки був направлений на роботу у переробну галузь. Він працював головним інженером та директором паперової фабрики і дуже багато зробив для міста та малинчан. Його іменем названа одна з вулиць райцентру.

А вона з нуля розпочинала створювати у районі акушерсько-гінекологічну службу і була єдиним лікарем акушер-гінекологом. Усього ж після війни у Малині працювало лише 9 лікарів. У лікарні для породіль було виділено одне ліжко, а у селах пологи приймали у медичних пунктах.

Зараз навіть важко собі уявити, скільки ж довелося об'їздити доріг лікарці та

прийняти пологів... А це по усьому району до тисячі пологів щороку. Зрозуміло, що доводилося робити й операції та водночас рятувати два життя — матері та дитини. А завдяки відповідальності і наполегливості вдалося добитися, щоб у лікарні вже було виділено для породіль 4 ліжка, потім 8, а згодом вже з'явилося ціле відділення, а також відкрити в районі 13 колгоспних пологових будинків. Упродовж 50 років Мірдза Арнольдівна очолювала акушерсько-гінекологічну службу району.

Без перебільшення можна стверджувати, що Мірдза Арнольдівна Приходько чи не єдина нині працююча лікар акушер-гінеколог з більш ніж 70-річним стажем роботи! Наразі вона продовжує працювати лікарем акушером-гінекологом у рідній лікарні, у кабінеті відповідального батьківства жіночої консультації.

Тож не одне покоління малинчан з'явилося на світ завдяки Мірдзі Арнольдівні. Їй так і кажуть: «А я Вас знаю! Ви приймали пологи ще у моєї бабусі, а потім і моєї мами. Вони мені про Вас розповідали! Вся наша родина дякує Вам, лікарю!».

А ще під час відвертих розмов з поважною лікаркою двічата та майбутні матусі цікавляться у неї тим заповітним секретом елегантності та довголіття. Та, за словами Мірдзи Арнольдівни, яка завжди була і є гарною, вишуканою та аристократичною, увесь її секрет — у любові до життя. У любові насамперед до себе як до жінки, як до особистості. Та, безумовно, у повазі до людей, самореалізації у професії, у родині та материнстві.

Вона отримала звання «Почесний громадянин міста Малина», яке їй присвоєно 12 червня 2008 року за вагомий особистий внесок у розвиток медичної сфери Малина, багаторічну сумлінну працю, сумлінне виконання професійних обов'язків.

ФОТО З ІСТОРІЄЮ

Королева стилю з науковим ступенем і... бокалом вина

Італійська єврейка Рита Леві-Монтальчіні народилася 1909 року.

Дівчинка із заможної родини, донька математика і художниці тупнула ніжкою на своїх єврейських батьків і пішла навчатися медицині.

Після того, як Муссоліні оголосив євреїв людьми поза соціумом, горда Рита поїхала із Турина у Флоренцію, влаштувала лабораторію у власній спальні. У результаті вона стала нейробіологом світового рівня, отримала Нобелівку за відкриття факторів росту, що дало можливість боротися з «альцгеймером» й онкологією.

Отримала посаду, котру дуже нечасто роздають, — почесного сенатора Республіки — як правило, нею вшановують колишніх президентів.

А ще вона була королевою стилю, стрункою розкутою красунею як на ті часи. Їй належить розкішна фраза: «Для покращення травлення я п'ю пиво, за відсутності апетиту — біле вино, коли низький тиск — червоне, коли високий — коньяк, а при ангіні — горілку. — А воду? — Оооо! Такої хвороби у мене ще не було!».

Донна Рита прожила 103 роки, до кінця зберігши ясний розум і рухливість.

На світліні їй — рівно 100.

Владика Олександр (Драбинко):

«Митрополит Онуфрій є тормозом процесу автокефалії»

Митрополит Онуфрій є гальмом процесу надання автокефалії Православній Церкві України. Таку думку в ефірі телеканалу «Суспільний» висловив митрополит Переяславський і Вишневський Олександр (Драбинко).

«У 90-му році Помісний собор висловився за дарування автокефалії Українській Православній Церкві. Але ця подія була відтермінована. Владика Онуфрій, Сергій і Аліпій відкликали свої голоси, і вони являються, власне кажучи, першим тормозом того процесу і початком розколу, який розпочався починаючи із 90-го року», — сказав митрополит ПЦУ.

Він нагадав, про приклади лікування Болгарського розколу. «Там також була анафема і всі були відлучені, але прийняті в сущому сані. В тому числі згоду дав і московський патріарх на ту подію. Ми знаємо, що анафема котра була накладена на Філарета, вона являється політичною», — зауважив владика.

Раніше митрополит Олександр в коментарі для liga.net заявив, що через надання Томосу ПЦУ стало ще краще видно, що РПЦ хоче зайняти першість в православ'ї.

«Завдяки Патріарху Варфоломію і Томосу у світовому православ'ї був розкритий як скальпелем чиряк, з яким давно були проблеми. Про нього багато знали, але не хотіли говорити вголос — це відсутність всеправославної єдності, яку порушила Москва, оскільки вона хоче зайняти першість в православ'ї. Тобто московський папізм остаточно виліз назовні», — заявив митрополит Олександр.

Він додав, що в 2021 році ПЦУ можуть визнати, ще декілька Православних Церков.

«Нехай все йде своїм порядком. Але дві-чотири Церкви в наступному році можуть визнати дії Константинополя в Україні. Жодна з Церков, крім РПЦ, на сьогодні не сказала, що категорично не визнає автокефалію», — підкреслив митрополит ПЦУ.

ЗЕМЛЯ-НЕБО

Як команда молодих українських науковців, програмістів та інженерів виграла конкурс NASA

Майже для всіх, хто не байдужий до космосу, Національне управління з авіації та дослідження космічного простору (NASA) асоціюється з дослідженням Всесвіту та подорожами в космос. Хтось із нас мріяв там працювати, можливо хтось уже втілює цю мрію у житті. Один зі способів протестувати свої сили і в перспективі поспілкуватися зі співробітниками NASA — це щорічний хакатон NASA Space Apps Challenge, який проводиться починаючи з 2012 року.

Щороку глобальні організатори від NASA оголошують теми та проблеми, рішення яких пропонується знайти командам з усього світу. Цього року чимало тем були пов'язані з обробкою або візуалізацією інформації з відкритих джерел NASA.

Українська команда FireWay стала переможницею хакатону в номінації «Найкраще використання технологій». Слід додати, що в конкурсі взяли участь 2303 команди з понад 150 країн світу. Тож перемога в ньому, безперечно, вартісна. За умовами змагання, учасники знайомляться з тематиками проектів на сайті NASA і мають лише 48 годин на розробку та презентацію рішення.

Оскільки у складі української команди є інженери, науковці та програмісти, ми вирішили пошукати тематику, яка дозволить усім проявити себе максимально ефективно, і тому обрали категорію Let's connect. Нашим завданням стало створення прототипу пристрою для з'єднання між собою космічних апаратів у космосі й передачі між ними енергії та компонентів палива. Звісно, ми могли обрати теми, пов'язані з будівництвом різних модулів на орбіті, але зупинилися на тому, що, на нашу думку, має бути простим у реалізації та вигідним із фінансового погляду.

Наша команда FireWay запропонувала універсальний космічний конектор (USC), один зі способів застосування якого — дозаправка супутників на орбіті планети.

FireWay складається з шести осіб. Олена Компанієць, молодша вчена-астрофізик, узяла на себе фізичну складову проекту. Іван Гришко, Дмитро Іваннік та Кирило Андрієць — інженерну, розробили креслення прототипу і з допомогою 3D принтера надрукували його. Роман Малькевич націлів команду на тему space assembling, досліджував економічну складову проекту і зробив його опис. Максим Копистко створив презентацію та відео-опис проекту і пропрацював бізнес-складову.

До речі, не обійшлося і без тваринок на робочому майданчику — до нас завітав кіт із сусідньої вулиці. На фото: за котом — 3D принтер, який використовувався для друкування прототипу конектора.

Варто зазначити: успіх створення будь-якого проекту насамперед залежить від розуміння тематики і чіткої візуалізації ідеї. Тому, працюючи над проектом, ми використовували різні ресурси, щоб вгадати щось цікавеньке в цій категорії. Першого дня вивчали, якими типами пального заправляють різні супутники і за яких фізичних умов це пальне має використовуватися.

А хороша й цікава презентація проекту, що містить елементи анімації та/або комп'ютерні моделі прототипу, є вагомим плюсом для команди.

Дозаправка супутників на орбіті — надзвичайно важливо й цікаво. Сьогодні навколо Землі обертаються тисячі штучних супутників, вони виконують різноманітні завдання — транслюють сигнал телебачення, забезпечують супутниковий зв'язок, навігацію (як приклад — GPS), проводять моніторинг погоди та багато інших досліджень.

Вивести супутник у космос — недешево задоволення. Звісно, все залежить від його розмірів та завдань, але, для прикладу, вартість одного супутника GPS разом із запуском на орбіту — приблизно 400 млн дол. Із цієї суми приблизно 100 млн дол. — вартість запуску. І чим масивніший супутник, тим дорожчим стане запуск у космос.

У зв'язку з цим кількість пального завжди обмежена, й інколи воно закінчується раніше терміну експлуатації самого обладнання. Тобто якби була можливість дозаправити супутник, він працював би набагато довше. Це питання наразі дуже актуальне, і немає єдиного рішення, як його реалізувати. Тож розробки зазначеного напрямку доволі важливі, вони обцяють значне заощадження коштів компанії, адже можна буде просто дозаправити супутник і не витрачати сотні мільйонів доларів на запуск нового обладнання. Крім цього, система дозаправки супутників знизить темпи накопичення космічного сміття навколо планети.

Оскільки технологічно ми маємо змогу реалізувати дозаправку супутників у найближчому майбутньому і ця тема — доволі важлива, як із фінансового погляду, так і для майбутньої колонізації космосу, українська команда зробила акцент саме на ній.

Ідея така: конектор, складається з двох частин (див. рис.), одну треба додавати до конструкції супутників під час їх створення, а друга — буде невід'ємною частиною танкера. Щоб дозаправити супутник, має відбутися його стиківка на орбіті з танкером. У конструкції самого конектора для початку ми запропонували два канали. Чому саме два, спитаєте ви?

Річ у тому, що для корекції власної орбіти супутники використовують хімічні двигуни, частіше — з однокомпонентним паливом на кшталт гідрозину. Для дозаправки такого

супутника можна буде задіяти тільки один канал, яким і буде транспортуватися однокомпонентне пальне. Проте технологічний прогрес невпинно рухається і дедалі популярнішими стають іонні чи іонно-плазмові двигуни. Основна їхня перевага — можливість без зупинки працювати роками, що дуже довго, порівняно з часом експлуатації хімічних двигунів. Швидше за все, моделі нових супутників можуть мати вже два типи двигунів, іонні — для тривалої роботи та хімічні — для корекції орбіти. В такому випадку, використовуючи наш конектор, можна буде транспортувати одразу два типи пального.

Дозаправка супутників раніше була дуже дорогим задоволенням через одноразовість ракет (перші ступені ракети не підлягали повторному використанню), але завдяки Ілону Маску польоти до космосу стали значно дешевшими, оскільки тепер ракети багаторазові. Більшу частину вартості супутників усе ще становить їх створення, тому справді дешевше відправити паливо на орбіту й дозаправити супутник, ніж створювати новий. Цілком можливо, що в найближчому майбутньому ми побачимо мережу танкерів-дозаправників, які виконуватимуть ту ж функцію, що й звичайні заправки для автомобілів. Це дозволить запуску супутників з мінімальною кількістю палива та дозаправленням уже на орбіті.

Ми вважаємо, що супутники мають бути багаторазовими, адже ніхто не викидає автомобілі лише тому, що в них спорожнів бак. Сподіваємося, наш універсальний конектор — це крок, який дозволить наблизити таке майбутнє.

Попереду ще багато відкриттів. До речі, NASA вже оголосило дати наступного хакатону.

ZN.UA

Сергій ПАЛКО

Фотографії природи і людей Волинського краю, відзняті мною під час подорожей лісами, снігами, річками...

Стараюсь фотографувати з етнографічним нахилом. Старі невеличкі будинки простої народної архітектури, дикі урочища, ріки, сковані кригами і розлиті весняними паводками...

Я використовую спосіб дифузної (взаємопроникаючої) подорожі. Це проникнення в атмосферу місць, якими мандруеш. І аж ніяк не місцями з пам'ятками, обов'язковими до відвідання. Ніякого must see.

Люблю розглядати карту Волинської області, відшукувати села, ріки і ліси, де ще не бував. Подорожую в будь-яку пору року досить різними способами.

МАНДРУЙ!

НІЯКОГО MUST SEE

Зимом це переважно піші походи з ночівками біля вогню або у випадкових гостинних жителів віддалених сіл. Часом проводимо складні походи по кризі замерзлих річок і озер. Весною плаваю човнами і байдаркою по Стиру, Стоході, Турії,

Вижівці... Літом зручно мандрувати велосипедом: маневреність, великі дистанції і рюкзак не давить на плечі. Тут закидки в цікаві місця виконую приміськими поїздами. Восени комбіную всі вищезгадані приклади.

В цій справі головне відірвати себе від звичних домашніх речей і кинути, наприклад, піти з теплої святкової різдвяної квартири в невідомість з морозами, снігами, відлигами і бездоріжжям.

Пам'ятаю, як уперше купив, на початку дев'яностих, розсекречену карту двохкілометровку Волині. І ми з товаришем по роботі загадували один одному села і шукали їх. Тоді ці всі простори були невідомою землею. Зараз уже є уявлення про багато сіл і хуторів, а ще більше, все ж таки лишається невідомою. Життя точно не хватить, щоб побувати в усіх кутках і урочищах.

Як казав Марк Твен: «Найбільше ми будемо жаліти на смертному одрі про те, що мало любили і подорожували».

Olga RUDA,
Чикаго

ПОЧНІТЬ З НУЛЯ

Я б дуже хотіла, щоб люди, які мріють виїхати з України, змогли виїхати.

Усі бажаючі: завсім юні і старші, недосвідчені і професіонали, талановиті й ті, хто ще не знайшов себе.

Я мрію, щоб кожному було дано можливість відірватися від зубожілої рідної землі, космічних цін, здирства банків, непробивної корупції, хабарництва, мізерних зарплат (і т.п. жахів буденного життя в Україні) й з головою поринути в шалений ритм омріяного закордону.

Ті, хто прибував до Гамерики в кінці 90-х й на початку 2000-х, вкусили цього «пирога» по саму зав'язку.

Коли спочатку шукаєш роботу не ту, яку любиш, а ту, яка дозволить тобі заплатити за дах над головою та їжу (прибиральника, вантажника, різноробочого на будові, доглядача за хворими і божевільними...). І ще трішки відкласти на машину, без якої, з американськими відстанями, як без рук.

Коли тобі на початок платять 7-8 доларів за годину (офіціантам в каф'ярнях та приватних рестораниках — 3-5 баксів) і доводиться працювати понаднормово, щоб звести кінці з кінцями.

Коли ти боїшся усього: поліцейського, свого боса, цюцю в агенції по працевлаштуванню, яка постійно бреше, рахунків, аварії на дорозі, темних вулиць в небезпечних районах, дивних сусідів, які не вітаються, співробітників, які доносять на тебе тощо.

Коли ти працюєш 6 днів на тиждень, а на сьомий день тобі постійно не вистачає часу, щоб владнати свої власні справи, попрайти-поприбирати-наготувати на цілий тиждень, придбати предмети першої необхідності, оплатити рахунки, піти до банку і т.п., і т.д.

Коли ти втрачаєш все: маму і мамині обіди, дітей, чоловіка/дружину, родину, працевлаштування по благу, професію, друзів, однокурсників, сусідів, звичне місто чи

село, мову..., і доводиться починати все спочатку. З нуля.

Коли ти усвідомлюєш, що мушиш пробиватися сам, що, по великому рахунку, нікому ти тут не потрібен. Навіть зі своїми неймовірними талантами. Тому що оперні співаки тут дотягають дітей, учителі та журналісти ходять на прибирання, а музиканти перебиваються платними уроками і випадковими заробітками.

Коли тебе не беруть на пристойну роботу, бо ти не знаєш мови. І ти починаєш ночами серйозно зубрити англійську.

Коли приходять час оплачувати рахунки, і ти з жахом усвідомлюєш, що грошей не вистачає.

Коли ти, нарешті, відкриваєш свій власний бізнес, то виявляється, що доба може розтягнутися ще на 2-3 години, які так необхідні для сну.

А коли ти, не дай Боже, серйозно захворієш, не маючи страхівки на здоров'я — це вже прирівнюється до повного краху. Тому що медицина в Америці платна. І платна не так, як в Україні, а як у США. Коли пігулка аспірину в шпиталі коштує 200 доларів, швидка — півтори тисячі, а один день, проведений у стінах лікарні — від 2 до 5 тисяч (моєму знайомому після автоаварії за дві доби нараховували майже 10 тисяч доларів).

Перша робота — старенькі чоловік і дружина. Дідусь вмирає від раку легень. Він вдень і вночі сидить у кріслі біля електричної великої кисневої машини, від якої до його носа звивається пластикова рурка. Час від часу дідусь затягується смердючою цигаркою, і тоді я з жахом уявляю, як ми усі, разом з горобцями, що гніздяться на даху цієї старезної оселі, злітаємо у повітря.

У бабці цілий букет недуг: Альцгеймер, діменція, діабет, гіпертензія й багато іншого. Вона товста і їй важко ходити. Вона цілими днями сидить в іншому кріслі навпроти свого чоловіка і пожвавлюється тільки під час прийомів їжі.

Кімнату для мене переобладнали, мабуть, з комори. Тут вміщається тільки ліжко і тумбочка. Під ліжком — валіза з усім моїм скарбом.

Вночі я з жахом прислухаюся до дідового надристого кашлю і шумного ритмічного ухкання помпи кисневого апарату. Я боюся, що він може у будь-яку хвилину померти. Я не знаю, що робити з помираючим людьми (чи з небіжчиками). Я беру у руки Біблію, розгортаю десь посередині й намагаюся зануритися у віковичну мудрість.

Наступна робота — друга родина стареньких. Дідусь ще тримається, а бабуся має прогресуючу хворобу Паркінсона. Вона не знає, що то за чоловік живе з нею під одним дахом, по сто разів на годину перепитує одне і те ж, і часто зденервовується. Вона дуже повільно пересувається з вокером (ходульками), до ванної кімнати ми мандруємо зо пів години. Їй важко пережовувати і ковтати їжу. Їй потрібна допомога у вбиральній кімнаті, і ніч перетворюється на каторгу — вона будить мене щоднини своїм лементом. Я зриваюся на рівні ноги, і ми знову розпочинаємо свій звичний шлях до вбиральні.

Після таких ночей я тиняюся по хаті, як зомбі, на автопілоті виконуючи свої обов'язки.

Коли через 8 місяців зліг і дідусь, я звільняюся, розуміючи — з двома важкохворими я просто витягну ноги.

Роботи міняються, як у калейдоскопі: когось паралізованого треба делікатно перевертати з боку на бік, щоб помити і обробити рани від пролежнів; ще когось, в першу чергу «паркінсонів», якимось вивертити і нагодувати (на якісь стадії вони вже забувають як ковтати їжу і рідину, ходити й навіть сидіти), інших — вмирати від раку чи ще якихось страшних недуг — вчасно постачати сильнодіючими пігулками чи морфіном.

І так 24 години на добу, 7 днів на тиждень, з одним або двома вихідними на місяць.

Сьогодні молодь, яка приїжджає з грін-картами, відмовляється вірити в подібні розповіді. А чому ви не вчили англійську? А чому ви не верталися, якщо вам так було погано? Не може лікарня коштувати так дорого, бо треба мати страховку на здоров'я! А чому з дітьми не поїхали? Чому не вимагали 8-годинний робочий день? Чому не приїхали по зеленій карті?

Де ж їм зрозуміти, що ми прибували з країни, де в школах практично не викладали іноземні мови. З тотального дефіциту і безгрошів'я. З хрущовок і гуртожитків. Правдами і неправдами. Купивши візу або потрапивши сюди на запрошення. І треба було впрягатися в голоблі й допомагати усій родині — їхні щоденні витрати, навчання, операції, похорони, весілля. І збирати гроші на житло — і дітям, і щоб було куди повернутися. На старість.

Я от часто думаю: чи поставлять колись десь у світі пам'ятник іммігранту? Тому сміливцю, який залишивши своїх дітей, чоловіка/дружину, родину, батьків, свою хату й рідну землю, вирушив у далеку дорогу? Без грошей, без мови, без підтримки друзів? І не тільки вижив, а ще й тримав на своїх плечах усю родину? У якого серце кров'ю обливалося в чужих хатах на Різдво і на Великдень, а шматок вишиванки навівав спогади про мамину хату, бабині завиванці та її духмяний хліб, корову Нуську і розлогий старий горіх за стодолю.

Скільки тих емігранських сліз пролилося в засвітах! Що вони пережили й перейшли! Колись історія розкаже...

Проїшли роки, а вони так і завили десь між небом і землею — і тут не свій, і там вже — теж.

Я б хотіла, щоб кожен, хто хоче, міг поїхати і спробувати почати все з нуля.

Голий українець в Польщі нестандартно попрощався з ненависною роботою

Українець після звільнення з роботи під Вроцлавом у Польщі влаштував оригінальний протест перед входом на фабрику. Він прийшов до в'їзду у будівлю повністю голим і показав непристойний жест середніми пальцями обидвох рук. Ймовірно, чоловік був у стані алкогольного сп'яніння.

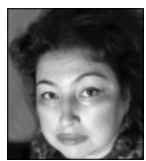
Як повідомляє Gazeta Wroclawska, у такий спосіб українець вирішив «попрощатися» зі своєю роботою.

Працівники фабрики LG, до якої прийшов чоловік, зазначили, що це не перший такий випадок — люди розчаровані важкою роботою, самотністю та недосипанням.

Представники корейської фірми підтвердили, що чоловік працював на підприємстві. Його найняли через сторонню фірму. Але на момент інциденту українець уже не був співробітником LG. У компанії припустили, що він був п'яним. Також керівництво фірми здивувалося, що українець наважився вийти на вулицю голим в січневий холод.

Всього в паряде або їдкий запах реалій

Світлана
МАЙЯ-ЗАЛІЗНЯК

Учора трапилося їхати з таксистом, який пригостив піснями: одна запевнювала слухача в тому, що ти не винен... і будь батькові гарним сином... (паралельно лунали слова про кількість тих, хто щоденно емігрує з України), наступна закликала «купити бутылку водки і накапати по сотке».

Не змовчала, відгук мій про пісні таксиста спонукав до відвертостей.

— А я уезжаю в Литву! Там буду жити, як чалавек... две тисячі евро... А здесь я, менеджер, не могу работу найти... вот і такую...

— А мову знаєте — їхну?

— Виучу... там к русскоязычным нормальна...

— Самі чи з родиною?

— Я один...

Чоловікові 39... Єдино вірним рішенням для себе вважає втечу з країни...

А що лишається нам?

Пригадався випадок із сусідом, який на сторінці Вкантакте писав «всё в паряде!». Старший за віком вайлуватий учитель фізкультури, що придбав квартиру в нашому під'їзді, водив пса без намордника, я притискалася до стіни, доки мене обнюхає, обслинить його улюблена тварина...

Моя мати старенька приїздила ще тоді в гості, занепокоєно чекала, доки пройде пес... просила дядечка забрати його, то (овва...) замахнувся її ж ціпком. Мені тер-

пець увірвався, ми з чоловіком звернулися до поліції.

— А вас собака покусала вже? — роздратовано запитав поліціант на вході...

А варто чекати? Правила утримання порушуються. Ця велика чорна собака плигає на ноги, коли сидиш на лаві під будинком... нюхає пакети з продуктами... вкусь чи пройде...

Ще одна жінка з будинку поставила підпис на заяві — і з власником пса була проведена бесіда.

Не чіпайте дядечка... бо він нахвалявся вам насолити — довірчо сказав поліціант... «Знайду свідетелей, що повідок е...».

Чому я пригадала той випадок?

Бо вчора (після 8 років нейтралітету, неспілкування з сусі-

дом) у ніс вдарив приторно-їдкий тютюново-парфумний запах власника пса... Ішла сходами за тим шлейфом — і думала...

От у такого «все в порядку!». Емігрувати такому нахабі немає потреби.

Тут він почувався чалавеком...

А я?

Дивлюся — чи є повідок... Знову пес вільно бігає... Намордник тонесенький чи немає... додивляюся... Справляє нужду поблизу будинку... звично... сніг розтане — лайна купи...

Скільки тварин виводять «по-туалетитися»... Скільки їх гавкає у зачинених помешканнях... Язиків та голосових зв'язок тут не підрізають... щоб не заважали сусідам.

Нам так судилося жити — серед довгобудів, розваль, псячих туалетів... Звинувачується покоління моїх батьків, «совком» називають те... минуле — а чи є надія не ефемерна, а реальна — чи гряде просвіток? На те, що закони та правила виконуватимуться...

Чи совочки в руки дати власникам тварин... правила утри-

манья — на папері... В житті — вольному псу воля...

А людині перехожій — побажання бути безстрашною... легковірною... «та не вкусь!».

Кожен своє згадає... претензій до співвітчизників тьма...

Мені ж дошкуляє бруд, дратує необов'язковість... запанібратство. Матюки з вуст перехожих, лайка, зловбивість... недотримання карантинних обмежень згадати доречно...

Хто дистанцію витримує? Я... Інші сунуть плавом...

Окремі люди викликають симпатію, вдячність... Вельми радію, що є подібні, суголосні, порядні, вимогливі.

Зимові дерева... такими бачив Василь Стус тогочасних співвітчизників.

А для нас — ким є вони?

Усміхатися стрічним чи йти окремішньо... відсторонено... замислено... струшуючи невдоволення...

Облаштовувати мікросвіт — і жити творчістю.

Покращуй все, що можеш — мій давній девіз.

КРИК ДУШІ

Ромі немає місця?

У день народження Роми хлопці приїхали на його могилу. Пішли в школу, де він вчився. Те, що там побачили, усіх шкувало...

Знайомтеся, це Роман Свіржевський, сьогодні йому мало виповнитися 24 роки, але йому назавжди буде 21.

Рома був найменшим з екіпажу БТР, яким ми опікувалися в 14-му році. Можливо, не всі його бачили, але всі волонтери складу чули його прізвище, і якщо траплялося щось смаченьке, всі хором казали: «Це в передачу Свіржевському».

Рома мав важку кантузію і міг просто втратити свідомість, не раз просили його і маму, щоб він не повертався більше на війну, своє пекло 14-го року в свої 19 він уже пройшов. Але Рома казав: «Ні, там же мої хлопці!».

Хлопці приїхали привітати його з днем народження, пішли на могилку, а потім — до школи. Але на новенькій школі не було меморіальної дошки, на яку гроші зібрали учні школи ще в 17-му році, на річницю загибелі Роми (1 травня 2016 року).

Зате там висить дошка подяки нардепу Павелку Андрію Васильовичу за сприяння в будівництві школи! За яке таке сприяння? За виділені наші бюджетні кошти?

Коли цей гробований совок закінчиться? Нешановні можновладці, зробіть щось таке, щоб вас люди за ваші вчинки пам'ятали, а не за дошки на школах.

Ви вже не знаєте, як свою персону увіковічнити і переплюнути один одного. Придумайте щось креативніше, ніж проста дошка, але й не монумент экс-генпрокурора Луценка, який собі коня 10-метрового у Дубно поставив і на ньому свої ініціали набив, що переплюнути важко.

Мама Роми звернулася до т.в.о. директора Корнинської ЗОШ 1-3 ст. Пасічно-ка Бориса Всеволодовича. Він сказав, що Рома навчався в старій школі, до реконструкції, тому на новій дошку вішати не можна, а Павелківа можна, бо він — нардеп.

Невже не вистачило шматочок місця для меморіальної дошки на новій школі, якщо іде реконструкція старої?

Зараз мама Оксана Свіржевська на сесії, чекає свого слова, щоб звернутися до депутатів, може, під вечір і дадуть, як земельні питання свої вирішати, але чи почують?

ДОНБАС, ЯКОГО ТИ НЕ ЗНАВ

ЩОДЕННИК СВЯЩЕННИКА

Сергій
КОСЯК

(Продовження. Початок у №1, 2, 3, 4).

ГЛАВА 4. ТЕМНІ ЧАСИ

30 березня 2014 року.

34-й день молитовного марфону

На нас напали близько трьохсот проросійських активістів.

Досі перебуваю у деякому ступорі від пережитого.

Сьогодні до нас приїхали учасники всеукраїнського велопробігу «За Єдину Україну». Вони повинні були помолитися разом із нами і виконати деякі твори на бандурі. До молитви залишалася ще година, і я запропонував їм сходити перехопити в кафе через дорогу, 200 метрів від намету.

Щойно вони відїхали — нам зателефонували і попередили, що у наш бік рухається декілька сотень сепаратистів. Вже за п'ять хвилин увесь цей натовп був у нас.

Що тут почалося... Вони репетували, зламали намет, викинули наші банери і обладнання у річку Кальміус, нічого слухати не хотіли.

Поруч мене був отець Ігнатій, православний священник Київського патріархату, я кричу йому на вухо: «Ти в рясі, тебе не зачеплять, починай гомлоно читати молитву «Отче наш». Він мені у відповідь: «Я російською її не знаю». «Читай як можеш», — наголосив я. Отець Ігнатій перехрестився і почав молитися.

Натовп дещо втихнув, а потім знову почав горлати: «Какого ты патриархата? Мы признаем только Московский патриархат!».

Я зрозумів, що наступними в річку полетимо ми з отцем Ігнатієм, узав у руки мікрофон, розкрив Біблію і став читати 90-й псалом. «Живі помочі» подіяли на натовп примирливо. Трохи ще побіснувалися, відтак усією ватагою рушили далі шукати учасників велопробігу, не забувши підняти над нашим наметом прапор Росії.

Бог укотре нас захистив. Але велопробіг все ж був завершений. А мій старший син Ілюха примчав до намету на жовто-блакитному велосипеді, сам не розуміючи всієї символічності свого вигляду.

7 квітня 2014 року.

42-й день молитовного марфону

У Донецьку повне безумство, немає часу описувати. Якщо коротко: натовп люду біля ОДА, агресивні гопники розгулюють містом, у нас і напади, і міліція, і ще багато чого... Бог з нами.

Це темні часи для Донецька, і сьогодні сепаратисти влашту-

вали справжній шабаш... Почну з того, що ще один напад було вчинено на наш молитовний намет. Двох приїхали на машині і почали троцяти обладнання, а потім вирішили, що краще не ламати речі, а красти.

Тим часом християнські брати діяли мудро і перетягли намет. Окрім того, брат Петро, самовіддано порушивши всі інструкції, кинувся захищати власність.

Цієї миті гнів сепаратистів перейшов на Петра, а затим на український прапор, дещо раніше вони зламали звукопідсилювальну апаратуру, через яку ми відтворювали християнські пісні і читання Євангелія. Бог захистив Петра, хоча вони зупинилися, сіли у машину і подалися. За словами Петра, один із них тримав щось у руці під піджаком.

Я зрозумів, що від цих людей можна чекати всього, після того, як побачив, що відбувається біля облдержадміністрації. Скрізь були натовпи народу — у переходах, на алеях, газонах. Натовп біля будівлі Донецької ОДА складав мінімум 1000 осіб: усі агресивні, переконані у своїй безкарності, захмелілі від власної перемоги.

Над будівлею адміністрації встановлено російський прапор, перед входом — натовп молодиків у масках і балаклавах. Вхід перегороджує поспіхом зведена барикада із старих покришок і колючого дроту. На вулицях стоять 200-літрові бочки, у котрих горять дрова та ганчір'я.

У натовпі я побачив дівчину, котра відчайдушно розмовляла з кимось, переконуючи, буцім все, що відбувається — це неправильно. Її відразу оточила агресивна юрма, мені здалося, що її зараз розірвуть. Я взяв її за руку, мовив: «Вони не почують тебе» — і вивів із натовпу. Сказав їй, що все буде добре, і запросив у наш молитовний намет.

Бачив, як біснувата згряя накинулася на іноземних журналістів, як корчилася перед камерами і не давала зняти репортаж, горлаючи: «Россия, Россия». Люди снували туди-сюди, щось кричали, розмахували російськими прапорами. Це нагадувало диявольський шабаш агресивної напівп'яної зграї.

Коли спустився до нашого молитовного намету, побачив розбиту апаратуру, зламани плакати, але на зміну печалі прийшла радість: у наметі сиділа дівчина, котру я годину тому витяг із натовпу сепаратистів. Ми молилися разом з нею.

Нас було не менше 80 чоловік — як церковних, так і звичайних людей, що прийшли помолитися Богу і знайти втіху від всього, що коїлося.

8 квітня 2014 року.

43-й день молитовного марфону

Ось що пише отець Тихон Кульбака про захоплену ОДА:

«Сьогодні працівників апарату Донецької обласної держадміністрації впустили в захоплене сепаратистами приміщення адміністрації на декілька хвилин: забрати особисті речі і документи. Багатьом забирати було просто нічого. В 11-поверховій будівлі у всіх кабінетах вибиті двері. У кабінетах усе перевернуте, відкриті дверцята шаф, викинуті ящики столів».

Це був демонічний шабаш у світле свято Благовіщення за юліанським календарем. Більше половини комп'ютерів, оргтехніки — пограбовані. Особисті речі працівників із найбільш цінних — зникли. Хоча у списку краденого проглядається певний натяк на «благочинність»: сепаратисти потирили ікони працівників, які стояли і висіли в кабінетах.

Магістерський диплом однієї із працівниць з 8-го поверху опинився на 3-му. Що не могли потягнути — по-варварському розбили. Господи, ну меблі їм чим не догодили?

На відновлення нормальної роботи службовців знадобляться десятки мільйонів гривень із держбюджету.

У кабінетах деяких співробітників навмисно і цілеспрямовано влаштували туалети, не дивлячись на те, що на кожному поверсі їх декілька, і вони в дуже пристойному стані (були до нападу).

У будівлі на даний час — жодного правоохоронця. Все просочене жажливою злобою і ненавистю, у середовищі нападників на приміщення немає єдності, і час від часу загоряються конфлікти і сутички. Люди перетворюються на звірів, втрачаючи подобу і божу, і людську.

Господи, ти нас вчив розділяти людину-грішника і гріх, який вона чинить! Господи, благослови цих людей, даруй їм серце мирне, віджени від них бісів дух ненависті і розбрату. Донецьк і донеччани втомилися, прости нас, даруй нам мир...

P.S. Це інформація від моєї парафіянки — співробітниці апарату ДонДА, яка сьогодні ходила у свій кабінет».

10 квітня 2014 року.

45-й день молитовного марфону

Почну з поганого. Сьогодні після молитви я поїхав до ОДА подивитися, чи розігнав дощ сепаратистів. Нажаль, хоча людей і стало менше, та залишилося ще із 700.

На підході до ОДА поставили прикордонний стовп Росії, і, як я зрозумів, минаючи його, ти потрапляєш на ворожу територію. Перед входом в ОДА розбитий «військовий» табір, стоять декілька наметів, у бочках палають вогнища, височенна барикада із покришок з піском.

Я трохи пофотографував і пішов через саморобний

КПП за барикади. Видовище сумне: пів площі плитки розібрано, гуляють люди в масках з битами і трубами в руках. Намагаються бути привітними, та при цьому відчувається, що привітність натягнута, як усе це «миролюбне» збіговисько.

Дуже багато жінок із породи «скандальних бабок», котрі на решті дали волю своїм язикам та злості, яка виражена у поточковому обуренні на владу, «бандер» і «фашистів».

Я зробив пару знімків із фотоспалахом, і через прорізи балаклав на мене миттєво уперлися з десятком пар очей. «Миролюбні» люди в масках з битами в руках вирішили з'ясувати мою особу.

Виявляється, зайти за барикади легко — вийти складно. Парубок з трубою в руках попросив мене показати фото, і я зрозумів, що камеру, як мінімум, розіб'ють, бо на флешці — світлина, де ми стоїмо з прапором України з жовто-блакитними стрічками і написом «Молися за Україну».

Відразу згадалася історія про Давида, котрий пускав піну із рота. Я радісно почав потискати йому руку і казати, які вони молодці. Видаливши у нього на очах зроблені щойно світлина, я посунув до виходу, де ретельно перевіряли, що ти несеш. Стиснувши у кишені в кулак жовто-блакитну стрічку і заховавши під пальто фотоапарат, з гуртом базарних баб пройшов назад через цей КПП.

Відбувся легким переляком і одним зіпсованим знімком.

Ці люди налаштовані воювати — бити і вбивати. Тільки Бог може не допустити кровопролиття.

На нас сьогодні не нападали: схоже, всі агресивні залишилися біля ОДА. Хоча йшов дощ, і було дуже холодно, до нас прийшли молитися приблизно 40 чоловік, навіть три мами з дітьми.

Завтра планується розширення молитва, де буде багато звичайних нецерковних людей, які бажають миру Україні. За прогнозами, буде дощ, сподіваюся, він відлякає суперників.

Дуже тонка грань — утримати релігійний формат зібрання, не зачавивши при цьому ентузіазм нецерковних людей, і не допустити, щоб молитва переросла в звичайний політичний мітинг.

Якщо Бог дозволить, скоро все, що відбувається в молитовному наметі Донецька, можна буде переглядати онлайн. Надіюся, що ви не будете свідками погрому. Надіюся, пожертв вистачить, щоб утілити цей проект.

...Щойно надійшла інформація, що в середмісті Донецька велика кількість людей в однакових дощовиках перекривають центральні вулиці і підїзди до міста.

(Далі буде)

Друзі Роми.

Кінець січня 2021 року.

Павло ГРИЦАК

(Продовження. Початок у №1, 2, 3, 4).

Узагалі релігійна справа була у нас налагоджена добре. Ходження до церкви в неділю (це була та сама Капуцінеркірхен, що по війні) належало до служби, хоч були можливості до викрутів. Декілька разів відправляв наш капелян, о. Левенець, Богослужбу таки в карнях (у залі у «вежі»). Таким чином, гр.-кат. Служба Божа була першим християнським обрядом, відправленим на СС Касерне, святині націонал-соціалістичного неопоганства.

Релігійне настановлення українського загалу було не раз предметом кпин чи дотинків зі сторони німців. Під час, коли високі рівні ми ми присікали з місця дуже енергійно і звичайно-нечемно, тяжче було з такими справами, як напр., виступ нашого к-ра батареї поручника (оштуп) Тайдигсмана на батерійній збірці, де він кпив собі з віри взагалі та розпитував своїх «галіцієрів», чи і чому вони вірять. Цей же Тайдигсман, переходячи через кімнати в часі, коли батарея була на вправах, позиривав зі стін образи святих, які були, очевидно, лиш по галицьких кімнатах

У Мюнхені видно було вже війну зблизка. Хоч збомбардованих дільниць ще не було, лиш тут чи там розвалена кам'яниця, а за нашої тут присутності взагалі налетів не було, алярм був кілька разів, бодай два рази, денно.

Руїни Мюнхена, 1944.

Тоді треба було на гвалт вбиратися, хапати кріс і торністру та летіти коміть головою чи то в ліс, чи то в «Шплігершуграбен» (окопи проти відламоків).

Під час служби охороняти промислові об'єкти в місті чи околиці, до того завжди наготові стояли авта; така їзда, в переладваному, критому вантажному авті, без світла вночі, безлюдними вулицями міста, при акомпаньяменті сирен (бо у нас поготівля передавалося телефонічно), мала часом характер дійсно, як казали німці, «толле фарт» (чудова їзда).

У вільний час (субота поплудні та неділя) все, що жило, летіло що сил до міста. А Мюнхен мав чим тоді захопити, не так, як в 1945-48 рр.

ВЕЖІ І КУЛЕМЕТИ

Спогади з Дивізії і більшовицького полону

Мюнхен 1959

ВИДАННЯ БРАТСТВА КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ї УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА

Збережені всі особливості рукопису

Пхалися отже всі до тих самих срібно-білих автобусів, що в літа 1945 возили діпівств, і мчали до «Данцігер Фрайгайт», теперішнього «Файліч-пiazza». Звідтам дорога стояла вже отвором у всі кінці міста. У пханні в автобуси мало наше товариство велику вправу, що страшенно злостило німців, які висловлювали про нас не дуже похлібні уваги («штур, ві панцер» — впертий, як панцер) — це ще один з дуже, дуже делікатних).

У місті кіна, реставрації та бари брали в свої обійми братію.

Про куховарські вмілості баварців ми були від початку дуже низької думки. І справді, тоді загальною мюнхенською потравною були «Мушельфляйш і гемізе» (популярні «жабі очка») та «12-процентігес бір» — 2 проценти алькоголю, 10% «Бедінунгсцшуляг» (додаток до обслуги), одне і друге — рішуче замало для вибагливого галицького піднебіння.

Хоч, ясна річ, існували способи дістати й карткові страви, і щедрі галичани, що з маркою не числяться, робили з тих метод часто ужиток.

Барів та каварень було в місті повнісенько, з більше нами відвідуваних назву «Дінцеркеллер», кафе «Одеон», «Гофгартен кафе» та багато інших, зрештою спритні хлоп-

Статуя «Баварія», Мюнхен.

всюди, включаючи сюди й університет, де українців було тоді лиш кільканадцять.

Та найбільшою, мабуть, фреквенцією тішилися ботанічний сад та зоопарк, де тоді ще дійсно було що оглядати. Що в зоопарку вельми популярні були пав'яни й інші їх кривняки, це хиба не дивне.

Та правду кажучи, не треба було їхати аж до міста, бо для вдумчивого обсерватора було й тут доволі інтересного матеріалу, не кажучи про внутрішньо-касарні можливості розривки, як кіно, кантина і т.д.

Цей інтересний матеріал, це були хоч би самі наші співмешканці, фрайманські есеси.

Дійсно, людський матеріал нашого цілого Запасного Полку Зенітної Артилерії (так називалася ця одиниця, що ми до неї належали та яка квартирувала в цих величезних касарнях), вповні віддзеркалював у своєму складі духа епохи. Отже, передусім, чужинці, річ назгал не до подумання у німецькій армії. Їх присутність офіційно вияснялася балаканиною про «Компфегемайншафт», а то й простіше, а головне — ширіше, як напр., один знайомий німець сказав — «ідея ідеєю, а каноненфутер — каноненфутером». Чого, як чого, але отвертості цій людині не можна було відмовити. «Авслендерів» було тут повно. Отже, ми, вальони, флямандці, румуни, голляндці, норвежці, данці, поляки. Перші — в національних формаціях, решта в загальнонімецьких.

Цікаво виясняли румуни, між якими були й румунські німці, в який спосіб вони попали сюди. Вони не крилися з тим, що румуни — народ не бойовий (зрештою, вони це яскраво доказували на вправах). Як такі, вони скористалися з виданого десь в 1943 р. оголошення, що німці з румунської армії можуть їхати до Німеччини на роботу. Вітрячи за тим можливістю замінити збройну форму боротьби за Нову Європу на

менш активну, чи радше менш небезпечну, «хорообрі» нащадки римлян лавами посунули голоситися. Що це зробили й правдиві німці, не треба казати. Їх усіх фактично забрали з румунської армії, перевели в якісь табори в Австрії — а звідтам нагло опинилися вони в есесах.

Звідси на Фраймані такі німці, як: Константінеску, Філіпеску, Теодореску. Один з них, був, сержант румунського летунства Траян Теляга з Бесарабії, дуже часто бував у нас і добре з нами жив. Від нього і на його відповідальність оця історія.

Інші вичислені германські народи — це або добровольці з чисто німецьких частин, або з таких мішано-германських формацій, як полки, т. зв. «Ботегермане», «Вестлянд», дивізії «Вікінг». З цими людьми ближчих зносин не було, та й ніхто їх не шукав.

Та й самі фрайманські німці варті спеціального розгляду.

Це вже не були ці есеси, що в перших сорокових роках. Лиш із старших, головню підстаршин, можна б ще вибрати деяких, що відповідали б клясичному поняттю есеса. Величезна більшість не хотіла нічого й знати про війну, не кажучи вже про якесь добровільне голошення.

Це були звичайно мобілізовані члени партії, або «гайотники» (гітлерівська молодь), що подекуди ставили навіть спротив проти втілення їх до нелюблених тоді СС. Всі вони лиш хвалили Бога, що попали саме до «фляку».

Найкраще про це свідчить факт, що син командира нашого полку служив у цьому ж полку, як казали, вже з рік, дослужився до степеня «фрайттера» та «перечікував» війну. Подібно говорили про сина команданта мюнхенського гарнізону. Не знаю, чи й це правда, але першого з них знали всі.

Вишкіл наш був в повному розгоні, й не могло бути мови про поворот до гайделягтру в лютому 1944 р., як це було передбачено. Тим більше, що в лютому-березні дивізія взагалі змінила місце осідку й була перенесена до славного Нойгаймеру на Шлесську.

Отже наш побут у Мюнхені продовжено.

З важливих подій цього часу треба назвати згадуване відкликання капітана Віртеса, якого в половині лютого замінив на становищі командира дивізіону капітан Сергій Кюстер, про якого буде ще не раз мова.

Наприкінці березня вишкіл уже був очевидно закінчений, та побут в Мюнхені зайвий. В обличчя цього факту й у зв'язку з цим, що дивізія вступала в останню організаційну фазу оформлення, як велика бойова одиниця, наприкінці березня 1944 року ми виїхали до Нойгамеру.

НАША ПРАВДА

Бандити назвали героя «бандитом»

Семен Гризло — народний герой України. Чому не бандит?

Мешканці Черкащини знають про Семена Гризла як про «бандита», але правда зовсім інша. Як стало відомо, у бандити його записали радянські злочинці, однак Гризло в останні роки свого життя проявив колосальну мужність у боротьбі проти ворогів України.

Гризло захищав Україну від російських більшовиків. Вони захопили її та всіх героїв назвали «бандитами». Хто повірив комуністам — черговий раз наївся брехні.

Саме такі, як Семен Гризло, були авангардом боротьби за Україну. Вони були, а головне залишаються, вогнем любові до Батьківщини.

Запам'ятайте: герой був організатором Вільного козацтва (мілітарна антикомуністична організація початку ХХ століття), полковником Вільного козацтва, сотником УНР.

Під його проводом перебувало до 20000 козаків (на початку 1918 року). Він боровся за волю та честь України до 1921 року.

Загинув 3 березня у нерівному бою із каральними загонами більшовиків.

Бандит? Бандит — це той, хто захопив та продовжує захоплювати нашу Україну. Ті, що назвали його бандитом, репресували українців, здійснили геноцид, депортації, запроторили тисячі людей у в'язниці та психдиспансери, а Гризло досі — бандит?..

Вікторія МОСПАН.

ПРОСТО ФАКТ

Студенти-агенти

Вахтанг КІШАНІ

Тільки в одному 1973-1974-му навчальному році у Львівському університеті було завербовано 32 агента КГБ, а у Політехніці — 43. І це на додачу до існуючих.

Цим людям зараз під сімдесят років. І ніхто з них не знайшов сил за тридцять років свободи про цю невідому сторінку своєї біографії розповісти.

І так було у кожному виші, кожному цеху, кожній військовій частині, кожній футбольній команді, кожній газеті і кожній філармонії.

Як мало ми знаємо насправді про нещодавнє минуле.

В результате этой работы укреплены агентурные позиции в ЛГУ и ЛПИ. По этим вузам в 1973-1974 гг. завербовано, и, в частности, по ЛГУ — 32 агента и по ЛПИ — 43 агента. В настоящее время в ЛГУ имеется 87 агентов и в ЛПИ 93 агента всех подразделений УКГБ.

Как видно из приведенных данных, УКГБ недостаточно вербует агентуры по творческой интеллигенции, хотя это вызывается оперативной необходимостью. Указанный недостаток учтен при планировании мероприятий на 1975 г. и в настоящее время он устраняется.

КНИЖКИ задля кращого фону

У компанії Bookbarn International, що спеціалізується на продажу та здачі в оренду книг та бібліотек для фонів при зйомках фільмів та ТБ-програм, зросли продажі книжок. Про це розповів голова компанії Нік Бейтс каналу BBC.

У період самоізоляції попит на їхні послуги значно виріс. Компанія отримала нову аудиторію що складається з людей, які вимушені працювати з дому через пандемію.

Гендиректор компанії Нік Бейтс розповів, що британці почали скуповувати книжки цілими бібліотеками, заради того, щоб поліпшити фон під час робочих дзвінків у Zoom та здаватися за рахунок цього розумнішими.

Згідно з наданої статистики, попит на послуги компанії зріс із декількох запитів до десяти продажів на тиждень. При цьому клієнти замовляють

від однієї полиці з книгами до цілої бібліотеки.

Асортимент Bookbarn International налічує близько мільйона видань. Клієнти можуть створити та придбати

свої власні колекції та підбірки, орієнтуючись на зміст, назву, колір обкладинки чи корінця або формат книги.

Олексій ЧОРНИЙ.

В об'єктиві — П'ятидуб

Хтось плювався і насміхався, говорячи, що «з П'ятидуба не буде діла», що екопоселення — це просто пусті слова... Але — вуаля — екопоселення П'ятидуба будується, і на фото ви можете побачити перший будинок.

Моя душа радіє, що є шанси існування села П'ятидуб.

Юлія ДАВИДЕНКО.

Зі шпальт «Радянського Малина» — Дозвілля-1946

Районна нарада керівників художньої самодіяльності

З метою підвищення ідеологічного рівня, загальнополітичних і спеціальних знань керівників художньої самодіяльності і піднесення роботи клубів, хат-читальень та самодіяльних гуртків району, 15 і 16. XI в районному Будинку культури проходила районна нарада-семінар завідуючих клубів, хат-читальень та керівників самодіяльних гуртків району. На нараді було прочитано лекції про міжнародне становище, значення ідеологічного виховання мас, а також інструктивні доповіді.

М. Тен.

Зразковий клуб

Культурно і весело відпочиває молодь колгоспу «Червоний промінь», с. Б. Беріг. Попрацювавши вдень в полі, юнаки і дівчата після роботи поспішають у клуб.

Молодь, особливо цікавиться лекціями. За останній час у клубі були прочитані лекції про міжнародне становище, п'ятирічний план і інш.

Після лекцій влаштовуються виступи гуртків художньої самодіяльності. У серпні і вересні місяці драматичний гурток підготував 3 вистави.

Планово й організовано працюють політичний, природознавчий, оборонний та літературний гуртки. В клубі електричне освітлення, радіо, є патефон. Зразково працює бібліотека, яка має понад 1000 книг.

Як передовий наш клуб зайняв перше місце в Житомирській області.

На жаль, мало уваги приділяє клубу райвідділ кіннофікації (нач. т. Оберфельд), який не спромігся за три місяці організувати жодного демонстрування кінокартин.

В. Мурга.

Чудовий фільм

Коли дивився фільм «Клятва», серце сповнюють почуття любові до нашого мудрого вчителя і батька товариша Сталіна. Всією силою душі ми дякуємо Сталіну за його мудре керівництво, за піклування про долю народу.

Особливе враження залишають ті кадри, де Йосиф Віссаріонович зустрічається і говорить з Варварою Петровою. Вождь і рядова жінка обговорюють майбутню долю своєї Батьківщини. Ці кадри підкреслюють простоту і велич нашого вождя.

Ми учасники партизанської боротьби. Нам не довелося воювати під Сталінградом. Але всією душею, всіма думками ми були разом з захисниками Сталінграда. Ми знали: там, на

безкраїх степах, на підступах до історичного міста вирішується доля Вітчизни. Подвиги героїв-сталінградців захоплювали нас, давали натхнення, кликали до помсти за горе і страждання радянського народу. Сталін—наша надія, наш мудрий вождь—з нами. Він все бачить, всім керує. Значить—ми переможемо, значить—ворог неминуче буде знищений.

Фільм «Клятва» хвилює серця радянських людей, кличе до праці, до подвигів, до боротьби на благо нашої Батьківщини. Хочеться жити, хочеться, не покладаючи рук, працювати на славу нашої Вітчизни, на славу великої справи Леніна—Сталіна.

В. Рябино, Ів. Тронь, студента лісотехнікуму.

Прогноз погоди на тиждень (09.02-15.02.2021)

ВІТРОК, 9 ЛЮТОГО	СЕРЕДА, 10 ЛЮТОГО	ЧЕТВЕР, 11 ЛЮТОГО	П'ЯТНИЦЯ, 12 ЛЮТОГО	СУБОТА, 13 ЛЮТОГО	НЕДІЛЯ, 14 ЛЮТОГО	ПОНЕДІЛОК, 15 ЛЮТОГО
Ніч Ранок День Вечір -8° -8° -5° -8°	Ніч Ранок День Вечір -10° -9° -8° -12°	Ніч Ранок День Вечір -13° -12° -10° -5°	Ніч Ранок День Вечір -3° -11° -11° -13°	Ніч Ранок День Вечір -12° -15° -13° -13°	Ніч Ранок День Вечір -13° -16° -14° -15°	Ніч Ранок День Вечір -16° -19° -14° -15°
Протягом усього дня буде хмарна погода. Сніг розпочнеться вночі, але до середини дня повинен припинитися.	Сонце буде рідко з'являтися з-за хмар. Ранковий сильний сніг закінчиться ближче до середини дня.	У Малині буде хмарна погода. Вранішній дрібний сніг удень посилиться і продовжиться до самого вечора.	Хмарна погода протримається увесь день. Вночі та вранці очікується сніг.	Весь день у Малині буде хмарним. З ранку і до пізнього вечора йтиме сніг.	Весь день буде хмарним. Дрібний сніг йтиме весь день і не припиниться до самого вечора.	У Малині протягом усього дня погода буде похмурою. Без опадів.
Сонце зійде о 7:22, зайде о 17:11	Сонце зійде о 7:21, зайде о 17:13	Сонце зійде о 7:20, зайде о 17:14	Сонце зійде о 7:17, зайде о 17:16	Сонце зійде о 7:15, зайде о 17:18	Сонце зійде о 7:13, зайде о 17:20	Сонце зійде о 7:11, зайде о 17:22

Загальнодержавний загальнополітичний тижневик.
Засновник — Найдюнов Сергій Андрійович.
свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №6642 від 28.10.2002 р.
Видавець — ТОВ «Гарно»
свідоцтво про державну реєстрацію А00 №789532
Р/р №UAN12311744000026000055842642
ЄДРПОУ банку 14360570 код 311744
АТКБ «ПриватБанк»

Головний редактор — Ірина КРИМСЬКА.
Газета виходить українською мовою один раз на тиждень —
щовівторка.
Обсяг — 3 друк. арк. Тираж — 700.
Зверстано Кирилом В. Ковалевським
Надруковано у КП «Малинська районна друкарня»
Адреса: вул. Кримського, 7, зам. №

Адреса редакції: м. Малин, вул. Грушевського, 11,
(приміщення райспоживспілки,
вхід з вулиці Н. Сосніної, 2-й поверх).
E-mail: forpostinua@ukr.net Телефон: 063-842-42-36.
За зміст реклами та оголошень редакція відповідальності не несе.
Думки авторів публікацій не обов'язково відображають
точку зору редакції.